KURJER WARSZAWSKI

Niedziela.
Dnia 19 (31) Grudnia. — Rok 1854.

№ 344.

Jutro, NOWY R[illegible]
Śgo Fulgenta B.

W Kościele XX. *Franciszkanów*, jak rok-rocznie, tak dnia dzisiejszego odprawiać się będzie dziękczynne Nabożeństwo, na podziękowanie BOGU, że nam dozwolił szczęśliwie przepędzić kończący się rok; Nieszpory rozpoczną się o godzinie 4ej. Dnia zaś następnego, jako przy rozpoczęciu *Nowego Roku*, przypada także Odpust zupełny, i odprawiać się będzie zwykłym obrzędem Kościoła.

Z dniem dzisiejszym kończymy rok 1854, a 34ty istnienia *Kurjera Warszawskiego*. Jak corocznie, tak i w chwili obecnej, należy nam raz ostatni zwrócić myśl naszą na perjód ubiegły, i w zamykającem rok ten sprawozdaniu, dotknąć wszystkie szczegóły, jakie w różnym czasie i okolicznościach, przesunęły się przez pismo niniejsze, stanowiące niejako kronikę dziejów miasta *Warszawy*, a po części i kraju.

Jakkolwiek rok ten upamiętnił się prowadzoną wojną na *Wschodzie*, wypadki te wszakże, jako należące do historji, zajmą oddzielną w niej kartę; dla tego też w sprawozdaniu niniejszem pominięte zostaną, chociaż w ciągu roku wielokrotnie wspominaliśmy o biegu tej wojny.

Nadto, skutkiem tej wojny, dotyczącą całego kraju okolicznością, a tem samem należącą do zamieszczenia jej w niniejszej kronice, jest to: iż z powodu wyjazdu z *Warszawy* JO. Feldmarszałka Xięcia *Warszawskiego*, Hr: *Paskiewicza Erywańskiego*, Namiestnika Królestwa, dla objęcia dowództwa nad Armją w wojnie przeciw *Turcji*, od d. 11 Kwietnia, aż do chwili powrotu Jego Xiążęcej Mości Namiestnika, nastąpionej d. 13 Sierpnia, sprawował obowiązki Namiestnika Królestwa, JW. Hrabia *Rüdiger*, Dowódzca Korpusu Grenadjerów, oraz 1go i 2go Korpusów piechoty; poczem JW. Hrabia wszedł w obowiązki Wojennego Jenerała-Gubernatora m. *Warszawy*.

Dom Cesarski pobłogosławiony został powiększeniem się Najjaśniejszej Rodziny, przez przyjście na świat d. 4/16 Lutego r. b., Córki Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia Konstantego Mikołajewicza, której na Chrzcie Śtym nadane zostało Imie Wiara; a w dniu 29 Czerwca (11 Lipca), Syna Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężnej Katarzyny Michałówny, Małżonki J. W. X. Wysokości Xięcia Jerzego *Meklenburg-Strelickiego*. Dostojny nowo-narodzony otrzymał na Chrzcie Śtym, odbytym według obrządku Ewangelickiego, imie *Mikołaj-Jerzy-Michał-Karol*. W kilka jednak godzin, podobało się BOGU zabrać Nowo-narodzonego do chwały Swojej.

Z grona Panujących Osób, śmierć w tym roku wydarła: N. Fryderyka-Augusta Króla *Saskiego*, po którym berło objął Panujący obecnie N. Król Jan. Królowę Teressę, Małżonkę N. Króla *Bawarskiego* Ludwika. Xięcia Karola III, Panującego Xięcia *Parmy*. Xięcia *Henryka* LXII, Panującego Xięcia *Schleiz* i głowę Domu Xiążąt *Reuss*. Młodego Xięcia *Sudermanland*, Dziedzicznego Xięcia tronu *Szwedzkiego*.

Najpierwszym Gościem w *Warszawie*, z Osób Najjaśniejszych, była w tym roku Jej Cesarska Wysokość Wielka Xiężna Olga Mikołajewna, która wraz z Swym Małżonkiem J. K. W. Xięciem Karolem-Fryderykiem-Alexandrem, Następcą Tronu *Wirtembergskiego*, przejeżdżała w m. Maju przez *Warszawę*, udając się do *Sztutgardu*. Następnie w m. Czerwcu, ujrzeliśmy w tych murach J. C. W. Xięcia Piotra *Oldenburgskiego*, Jenerała Piechoty Wojsk Cesarsko-*Rossyjskich*, wraz z Małżonką Swoją J. C. W. Xiężną Teressą, Xiężniczką *Nassauską*. W czasie swego kilko-dniowego pobytu w *Warszawie*, Jego Cesarska Wysokość raczył zwiedzić Instytut Szlachecki, oraz niektóre z tutejszych Zakładów dobroczynnych, mianowicie Szpitale.

Jak corocznie tak i w r. b., różne Świątynie Pańskie, zarówno w *Warszawie* jako i w kraju, albo nowo wzniesione, albo w zupełności odnowione zostały. Założony w r. z. kamień węgielny pod budowę Kościoła w *Mokotowie*, wywołał w ciągu r. b. nieustanne około tejże budowy prace, które zapewne w roku przyszłym pomyślnym uwieńczone zostaną skutkiem. Na *Pradze* odnowiony zupełnie *Loret*, jeden ze starożytniejszych Domów BOŻYCH, znowu na długie czasy byt swój ustalił; a w samej *Warszawie*, oprócz różnych reparacji w Kościołach XX. *Karmelitów, Dominikanów*, i innych, kończy się przyprowadzenie do zupełnego stanu świetności, Kościoła parafjalnego N. PANNY MARJI na Nowem-Mieście. Oba te odnowienia odbywają się pod kierunkiem Radcy Budowniczego A. *Kropiwnickiego*; zaś budowa Kościoła *Mokotowskiego*, pod kierunkiem Budowniczego *Essmanowskiego*. We wsi *Radziwiu* w Dekanacie Gostyńskim, zarządzono odnowienie Kościoła parafjalnego; podobnież w *Dąbrowicach* w Dekanacie Kutnowskim, i w Parafji *Szydłowiec* w Pow: Opoczyńskim; a we wsi *Brzoza* w Dek: Kozienickim, w dobrach JW. Jenerała Jazdy Hr: Adama *Ożarowskiego*, Kościół nowy murowany wznosi się kosztem Dziedzica. Pięknie też odnowioną została Kaplica tak zwana, Kaplicą Skonania PANA JEZUSA, w Kościele XX. *Dominikanów* w *Warszawie*; a w miesiącu Wrześniu, JW. JX. Biskup *Łubieński*, poświęcił nowy murowany Kościół we wsi *Zagórze* w Pow: Olkuskim, w majętności JW. Hrabiny *Miroszewskiej*. Parafjalny Kościół w mieście *Wieluniu*, również odnowiony został. Nadto, w m. *Lublinie* benedykowany został Kościoł XX. *Dominikanów*, odnowiony zupełnie z gruntu; a we wsi *Młodzieszynie* w Dek: Łowickim, zarządzono odnowienie Kościoła parafjalnego; nakoniec, wzniesiony został Kościół we wsi *Milejewie* Pow: Krasnostawskim, w dobrach JW. Senatorowej Marji *Rostworowskiej*.

Kiedy tak jedne wznosiły się lub odnawiały Świątynie PAŃSKIE, w innych znów miejscach Królestwa, jak np. we wsi *Sarnowo* Dekanacie Mławskim, smutnym zdarzeniem losu, Kościół tameczny stał się pastwą płomieni.

Zatwierdzone w tym roku przez Rząd zapisy prywatne na cele dobroczynne, podobnie znaczną jak i w latach zeszłych stanowiły cyfrę. Rok przeszły przyniósł ogólną summę rs. 10,085 kop: 50; w roku zaś bieżącym znaczniejsze zapisali kwoty: ś. p. Xiądz Józefat *Lewandowski*, rs. 300 na Kościół parafjalny w *Górze* Śtej Małgorzaty. Agnieszka z Wilajskich *Fanta*, rs. 900 na wieczny fundusz dla Zgromadzenia XX. *Augustjanów* w *Warszawie*. Honorata *Abramowicz*, rs. 150 dla Kościoła Śgo Stanisława w *Skierniewicach*. Tekla z Zawadzkich *Szymońska*, rs. 300 dla Kościoła parafjalnego w *Tarczynie*. Józefa z Sztandków *Bykowska*, rs. 150 dla *Fary* i XX. *Reformatów* w *Koninie*. Agnieszka *Komarnicka*, rs. 1,680, z tych: rs. 600 dla Kościoła XX. *Reformatów* w *Kazimierzu*; rs. 300 dla Kościoła Ś. Anny tamże; rs. 360 dla Szpitala przy tymże Kościele; rs. 420 dla Instytutu Głucho-niemych i Ociemniałych w *Warszawie*. Andrzej *Kobyliński*, rs. 1,005, z tych: rs. 105 dla Archi-Konfraterji *Literackiej* przy Archi-Katedrze Ś. Jana w *Warszawie*; zaś po rs. 225 dla Kościołów XX.: *Kapucynów, Augustjanów, Bernardynów* i *Reformatów* w *Warszawie*. Abraham Markus *Lewy*, rs. 1,500 na rzecz ubogich wdów i sierot Starozakonnych w m. *Włocławku*. Salomea *Sokolnicka*, rs. 300 dla Klasztoru PP. *Bernardynek* w *Łowiczu*. Antoni *Woronicz*, rs. 150 na rzecz Archi-Konfraterji *Literackiej* przy Kościele Metropolitalnym Ś. Jana w *Warszawie*. Józef *Górski*, rs. 375 dla Warsz: Tow: Dobr:. Marjanna z Majewskich *Rudnicka*: dla Kościoła parafjalnego Śgo DUCHA w *Łowiczu*, rs. 225; dla Kościoła PP. *Bernardynek* tamże, rs. 150; dla Szpitala miejskiego *Łowickiego*, rs. 300; i dla Bractwa przy tamecznym Kościele Śgo DUCHA, rs. 150. Anna z Piłsuckich *Bądzyńska*, rs. 300 dla Kościoła w *Skrzeszewie*. Karol *Brockman*, rs. 2,550 na Szpitale i inne Instytuta w *Kaliszu*, a mianowicie: dla Szpitala Chrześcjańskiego rs. 600, dla Szpitala Starozakonnych 750, dla Sali Ochrony 300, i na obmurowanie Smętarza Starozakonnych 750, dla uczonych Starozakonnych dla odprawiania modłów 150. Mateusz *Kosiński*, rs. 150 dla Kościoła parafjalnego na *Pradze*. Józefat *Buchowiecki*, rs. 1,335, z tych: dla Szpitala przy Kościele w *Malowej Górze* rs. 750, dla tegoż Kościoła na potrzeby

stji rs. 195, dla XX. *Reformatów* w *Biały* rs. 150, na zadla włościan wsi *Kiełczyna* rs. 150, i dla ubogich kalek Ludwik *Lewicki*, dla XX. *Augustjanów* w *Warszawie*, rsz: Tow: Dobr:, po rs. 150. Nakoniec: Józef *Perkowski*, 0, na fundusz wieczysty we wsi *Błonie* w Pcie Łęczyckim.

Z dobroczynnych również zapisów, rozdzielone zostały w r. b. nagrody, a mianowicie: z funduszu, jaki niegdy ś. p. Wawrzyniec *Zacharkiewicz*, Członek Senatu, przeznaczył dla służących, odznaczających się wiernością, pilnością i długoletnią na jednem miejscu służbą; z funduszu ś. p. Xiędza Franciszka *Bohomolca*, wsparcia dla wstydzących się żebrać, i nakoniec wsparcia z zapisu Jakóba *Epstejna*, oraz z procentu od kapitału złożonego przez Gminę Izraelitów, na pamiątkę obchodu 50cio-letniego Jubileuszu służby Oficerskiej JO. Feldmarszałka Xięcia *Warszawskiego* Namiestnika Królestwa.

Do powiększenia dochodów na rozmaite Instytuty i zakłady dobroczynne, przyczyniły się także znacznie dawane w tym celu zabawy, tak po miastach na prowincji, jako też i w *Warszawie*. Temi były: w *Sieradzu*, na korzyść Szpitala Ŝgo Józefa, trzy bale, to jest: 21 Stycznia, oraz 11 i 18 Lutego. W *Kielcach*, na Szpital Ŝgo Alexandra, d. 28 Stycznia i 25 Lutego. W *Lublinie*, d. 18 Stycznia. W *Włocławku*, 29 Stycz: i 26 Lute: bale, a d. 30 Stycznia i 27 Lutego teatr amatorski, na dochód miejscowego Szpitala. W *Kutnie*, na Szpital Ś. Walentego dwa bale, 29 Stycznia i 27 Lutego. W *Łęczycy* dwa, d. 4 i 25 Lutego. W *Warszawie* w Resursie Kupieckiej, d. 24 Lutego na korzyść Szpitala w Powiecie Warszawskim; teatr Amatorski u Hr: S. *Uruskich*, z którego wpłynęło dla Instytutu Ś. Kazimierza rs. 970 k. 5, a dla Instytutu Moralnie Zaniedbanych Dzieci rs. 150; Zabawy kwiatowe w połączeniu z loterją fantową, pierwsza w ogrodzie *Saskim* na dochód Zakładu Sierot i Sal Ochrony, która przyniosła czystego wpływu rs. 4,229 k. 85½, a druga w ogrodzie *Krasińskich*, na dochód Starców i Kalek Gminy Ewangelicko-Augsburgskiej. Wreszcie Koncert Amatorski w Resursie Kupieckiej dnia 20 Grudnia, na dochód Warsz: Tow: Dobroczynności; i Loterja Fantowa, na dochód Domu Przytułku Sierot i Ubogich Starców w *Warszawie*.

Do założonych a raczej w ciągu roku stale otwartych Zakładów, połączonych z szlachetnemi celami, należy Zakład Ś. Marty, zostający pod opieką znakomitszych Dam, zamieszkałych tak w *Warszawie* jak w kraju. Nadto, zatwierdzony został w *Warszawie*, *Instytut Opieki Kobiet* pod nazwą: *Domu Przytułku Opieki* N. MARJI PANNY, założony przez JW. *Petrow*, Małżonkę Rz: R. Stanu, którego dziś Prezydującą jest JW. Hr: Alexandra *Potocka*.

W gronie Warsz. Tow: Dobroczynności, z powodu nowych wyborów, zaszły niektóre zmiany. I tak między innemi, na ważniejsze posady, wybrani zostali: Na Prezesa administracji ogólnej, JW. Hrabia S. *Uruski*, Marszałek Szlachty Gubernji Warszawskiej; zaś na Vice Prezesów tejże Administracji, JJWW.: Radca Stanu Simeon *Werner*, i Rz: Rad: Stanu Piotr Hrabia *Łubieński*. Na Prezesa Wydziału Ekonomiczno-Administracyjnego, R. D. Wilhelm *Schmeltzer*, a na Vice Prezesa, Ignacy *Popławski*. Na Prezesa Wydziału Wsparcia, JW. JX. Prałat *Białobrzeski*. Na Prezesa Wydziału Zupy Rumfordzkiej, Leon Hra: *Łubieński*, a na Vice-Prezesa, Mathias *Rozen*.

Wzrastające rok-rocznie Kassy Oszczędności, i w tym także roku powiększone zostały, a to przez otwarcie 13tej z kolei takiejże Kassy w *Siedlcach*.

Z znakomitych tak zagranicznych jak i z Cesarstwa Osób, przejeżdżali przez *Warszawę*: Tomasz *Seymour*, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny *Stanów Zjednoczonych Północnej Ameryki*, przy Dworze Cesarsko-*Rossyjskim*. Rz: Radca Tajny Hrabia Leon *Potocki*, Członek Departamentu Spraw Królestwa *Polskiego* w Radzie Państwa. *Uraga*, Minister *Mexykański* przy Dworze *Pruskim*. Rz: Radca Tajny Baron *Meyendorff*, Wielki Mistrz Dworu JEGO CESARSKIEJ KRÓLEWSKIEJ MOŚCI.

Z kolei przychodzi nam poświęcić słów kilka żalu i żałoby, tym wszystkim zmarłym w ciągu b. r., o których, w chwili jak śmierć ich powołała do wiecznego życia, po szczegóły wspomniano było. Zmarli: z Duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego: X. Franciszek Ignacy *Lewiński*, Biskup *Eleuteropolitański*, Sufragan *Podlaski*. X. Mateusz *Przeździecki*, Prałat Kustosz Metropolitalny *Warszawski*, Proboszcz w *Kaskach*. X. Marcin *Łaski*, Prałat Officjał Archi-Dyecezji *Mohylewskiej*. X. Bruno *Wojciechowski*, Ex-Prowincjał XX. *Karmelitów bosych* i Przeor w *Warszawie*. X. Franciszek *Borucki*, Pleban *Wojcieszkowa* w Dek: Łowickim. X. Ludwik *Cieślakowski*, z Zakonu *Kaznodziejskiego*. X. Antoni *Zaremba*, Kanonik Kollegjaty Kaliskiej. X. Kajetan *Żelechowski*, Proboszcz *Wilgi* w Dek: Garwolińskim. X. Piotr *Jacottin*. X. Kolumban *Żuchowski*, Ex-Prowincjał Zakonu XX. *Karmelitów trzewiczkowych*. X. Michał *Szczepanik*, ze Zgromadzenia XX. *Augustjanów* w *Warszawie*. X. Aureli *Czekalski*, z Klasztoru XX. *Augustjanów* w *Rawie*. X. Jan *Panufnik*, Kanonik Kollegjaty Pułtuskiej. X. Adam *Podborski*, Proboszcz w *Bolesławcu*. X. Franciszek-Salezy *Wakulicz*, ze Zgromadzenia XX. *Missjonarzy*. X. Ludwik *Szymański*, b. Prowincjał Zgromadzenia XX. *Reformatów*. X. Tomasz *Wasiłowski*, Protonotarjusz Apostolski, Kanonik Honorowy Kaliski. X. Faustyn *Gumiński*, Proboszcz w m. *Przytyku* Gub: Radomskiej. X. Antoni *Pawłowski*, ze Zgromadzenia XX. *Bernardynów Wielkopolskich*. X. Franciszek *Dąbrowski*, Proboszcz z Powsina. Antoni *Nowaszkiewicz*, Ex-Definitor XX. *Reformatów*. Z Zakonnic: Anastazja *Tyszkiewicz*, *Siostra Miłosierdzia* przy Szpitalu Dzieciątka JEZUS. Tekla *Grzegorzewska*, ze Zgromadzenia *Klaryssek* przy Ś. Andrzeju. Dorota *Woroniecka*, Przełożona Siostr Miłosierdzia w Instytucie Dobroczynności.

Z osób, które ścisłym związkiem pokrewieństwa, złączone były z domem JJOO. Xięztwa Jmść *Warszawskich* Namiestnikostwa, zszedł z tego świata Rz: Radca Tajny Jan Hrabia *Woroncow-Daszkow*, Wielki Mistrz Obrzędów Dworu JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, Członek Rady Państwa w Departamencie Spraw Królestwa *Polskiego*, Vice-Prezes Kapituły Cesarsko-Królewskich Orderów, b. Poseł przy kilku Dworach Zagranicznych. Dostojny zmarły był Ojcem JO. Xiężnej Teodorowej *Warszawskiej*, Hrabiny *Paskiewicz-Erywańskiej*, Synowej JO. Xięcia *Warszawskiego* Namiestnika Królestwa.

Z Dygnitarzy i Osób znaczniejszych: Radca Tajny Hr: *Medem*, b. Poseł NAJJAŚNIEJSZEGO PANA w *Wiedniu*. Kazimierz Hrabia *Badeni*, Krajczy Koronny, Dyrektor Galicyjskiego Zakładu Ociemniałych, b. Deputat Stanów Galicyjskich, (brat tłumacza *Badań o Chrystjanizmie*). Michał Hrabia *Tyszkiewicz*. Jan-Aloizy Hr: *Potocki*. Radca Tajny Henryk Hr: *Tyszkiewicz*, przez lat dwadzieścia kilka Marszałek Szlachty Gub: Kijowskiej. Jan *Trzetrzewiński*, Rz: Radca Stanu, b. Członek Senatu. Jan-Kazimierz *Młodecki*, niegdy Prezes Sądu Głównego Izby Wołyńskiej, Dziedzic m. *Brodów*. Rz: Rad: Stanu Jan *Wiesiołowski*, Członek Senatu. Antoni *Sumiński*, b. Dyrektor Jlny Poczt Królestwa, następnie Członek Rady Stanu. Gracjan *Ipohorski-Lenkiewicz*, Szambelan Dworu Cesarskiego, b. Marszałek Szlachty Gub: Wołyńskiej.

Z Dam znakomitszych tak w kraju jak za granicą: Melanja Xżna *Metternich-Winneburg*, Kanclerzowa, Dama Orderu Ŝtej Katarzyny kl: I. Alexandra z Hr: Gurjew Xżna *Lubomirska*. Dorota z Steckich Xżna *Lubomirska*, małżonka Radey Tajnego, Senatora Xięcia *Józefa Lubomirskiego*. Hrabina Zofja *Sołłohub*, Wdowa po Radcy Tajnym. Katarzyna z Anieńkowych *Stałypin*, Małżonka Jenerała Artyllerji. Cecylja z Morzkowskich Xżna *Radziwiłłowa*. Marja z Xiążąt Czetwertyńskich *Naryszkinowa*, Dama Orderu Ŝtej Elżbiety, Wdowa po Wielkim Łowczym Dworu Cesarskiego. Joanna z Xżąt Czetwertyńskich *Wyszkowska*. Xiężniczka Józefa *Lichtenstein*, urodzona z *Potockiej*. Barbara z Hr: Krasickich, Hr: Izydorowa *Krasińska*, Wdowa po niegdy Jenerale b. W. P.

Oprócz powyższych, zgasły także: Teressa z Szczygielskich *Nowakowska*, Wdowa po Szambelanie Dworu Króla *Stanisława Augusta*. Konstancja z Kraussów *Zarzecka*, Wdowa po Radcy Stanu, Rezydencie w *Krakowie*. Teressa z Sollów *Paprocka*, małżonka R. R. S., Prezesa Sądu Appelacyjnego Królestwa. Józefa z Hr: Butlerów Starościna *Kuczyńska*. Pelagja z Hr: Mostowskich *Komarowa*, Córka niegdy Wdy Hr: Tadeusza *Mostowskiego*, Ministra Spraw Wewnętrznych. Teressa z Kuźniecewów *Wojdzina*, Wdowa po Senatorze. Paulina z Finków *Rohland*, Małżonka niegdy Jenerała b. W. P.

W tym roku także zakończyła życie ś. p. Konstancja z Pięknowskich *Dmuszewska*, Wdowa po Ludwiku-Adamie *Dmuszewskim*, Redaktorze i Właścicielu *Kurjera Warszawskiego*.

Z Urzędników Kom: Rz: Spraw Wewnętrznych i Duchownych: Assessor Kolleg: Wiktor-Gabryel *Wścieklica*, Naczelnik Sekcji, Radca Budowniczy Adolf *de Schütz*. Atanazy *Badeni*. Radca

Dworu Andrzej *Gołoński*, Członek Rady Ogólnej Budowniczej. Franciszek-Walery *Szmidel*. Juljan *Preüss*.

Z Urzędników Skarbowych: Franciszek-Xawery *Tarłowski*, z K. R. P. i Sk:. Piotr *Janowski*, Urzędnik Wydziału Dóbr tejże Komissji. Felix *Zgorzelski*, Radca Honorowy, Naczelnik Buchalter Wydz: Górnictwa przy K. R. P. i Sk:. Karol *Sattler*, z Administracji Rząd: Dochodów Skarbowych Tabacznych. Rafał *Mirowski*, Referent. Wiktor *Chmielewski*, b. Sekretarz. Antoni *Sławiński*, Adjunkt Ekonomiczny. — Z Urzędników Banku Polskiego: Jan *Poussin*, Rachmistrz. Teofil *Buchowski*, Kassyer. Karol-Jakób *Gresser*, Inspektor Drukarni.— Z Dyrekcji Głów: Tow: W. K. Z., Adolf *Słąnka*, Pisarz.

Z Kancellarji Przybocznej JO. Xięcia Namiestnika: Piotr *Swierczewski*, Sekretarz Guber:.— Z Najwyższej Izby Obrachunkowej: Radca Honorowy Stanisław *Wasilewski*. — Z Sądownictwa: Franciszek *Wolski*, Adjunkt Archiwum Tryb: Cyw: w *Warszawie*. Teofil *Badyński*, Patron przy Trybunale Warszawskim. Jan *Różycki*, Sędzia Tryb: Cyw: w *Siedlcach*. Stefan Erazm Dunin *Wąsowicz*, Sędzia Trybunału Gub: Płockiej. Antoni *Gosławski-Płużański*, Podprokurator przy Sądzie Kryminalnym Gub: Lubelskiej. Rad: Dworu Józef *Chróstowski*, Sędzia Sądu Krym: w *Kielcach*. Stanisław *Kisielnicki*, Sędzia Pokoju. Fryderyk *Gostkowski*, Sędzia Pokoju Okr: Tykocińskiego. S. Kol: August *Szawłowski*, Kandydat Prawa Cesarskiego Uniwersytetu w *Petersburgu*. Franciszek *Nowosielski*, Rejent Gub: w *Kaliszu*. Radca Honorowy Józef *Czartkowski*, Ases: Tryb: Cyw: Wydz: II. Gub: Augustowskiej. Paweł *Witkowski*, Mecenas. Karol *Laskowski*, Podsędek Sądu Pokoju Okr: Zgierskiego. Antoni *Łabęcki*, b. Mecenas. Melchior *Jażdżewski*, Rejent Okr: Pyzdrskiego. Teodor *Szymański*, Podpisarz Sądu Pokoju Okr: Czerskiego. Fryderyk *Czwalina*, Archiwista Tryb: Cyw: w Warszawie. Felix *Trojanowski*, Rejent w Siedlcach. Ignacy *Surdyhowski*, Podsędek Okr: Radomskiego.— Z Wydziału Medycznego: Dr Med: *Wern*, z m. Szczuczyna w Gub: Augu:. Jakób *Gerecki*, Dr Med: i Chir:. Jan *Meciszewski*, Aptekarz w Staszowie. Stanisław *Mórawski*, b. Dok:. Felix *Gibasiewicz*, Magister Farmacji. Daniel *Ahrens*, Lekarz Weterynarji. Jan *Ulidowski*, Lekarz. Jan *Szychowski*, Dr Medycyny, Professor Uniwersytetu w *Petersburgu*. Radca Dworu Dymitr *Stebut*, Dr Medycyny. Ases: Kolleg: Bogumił *Brühl*, Naczelny Lekarz Szpitala Wojskowego w *Łomży*. Jan *Wojciechowski*, Lekarz kl: Ilej w *Raciążu*. Józef *Bigel*, Dr Med:, Lekarz w BOGU spoczywającego J. C. W. Cesarzewicza Wielkiego Xięcia Konstantego Pawłowicza.

Z Wydziału Naukowego: Jan-Kanty *Krzyżanowski*, Rad: St:, Członek Honorowy Rady Wychowania Publicznego. Sergjusz *Pankratjew*, Radca Stanu, Dyrektor Kancellarji Zarządu Okr: Naukowego Warszawskiego. Stanisław *Rogowski*, Nauczyciel Szkół Realnych. Adam *Kossenda*, Nauczyciel Szkoły Parafjalnej w *Łowiczu*. Józef *Górski*, Nauczyciel Szkoły Realnej przy ulicy Królewskiej. Karol Ernest *Vatke*, Przełożony Szkoły Wyższej Męzkiej. Andrzej *Packhauser*, Rad: Hono:, Czł: Komitetu Cenzury. Felix *Próchnicki*, Sekr: Szkoły Sztuk Pięknych w *Warszawie*.

Z Urzędników Władz wszelkich: Franciszek *Kobyliński*, Urzędnik Komissji Kwaterniczej. Alexander *Ostrowski*, z Zarządu Spisu i Zaciągu Wojskowego. Leonard *Mijakowski*, Urzędnik Dyrekcji Ubezpieczeń. Radca Stanu Dymitr *Tunoszenski*, Członek Intendentury Armji Czynnej. Rad: Hon: *Dziubenko-Koziarowski*, b. Urzęd: Biura Wojen: Jenerała-Gubernatora m. *Warszawy*. Michał *Sławiński*, Rachmistrz Zarządu Pocztowego Królestwa. Rad: Hon: Franciszek *Chrzanowski*, Ases: Wydz: Policyjno-Sądowego. Ignacy *Piotrowski*, Urzędnik Zarządu Okr: Pocztowego. Rad: Hon: Łukasz *Konwentski*, Urzędnik Intendentury Armji Czynnej. Romuald *Szpeck*, Urzę: Dyrekcji Ubezpieczeń. Rad: Kol: Alexy *Spaskoj*. Józef *Szawłowski*, Rachmistrz Pow: Siedleckiego. Rad: Dw: Apolinary *Borchart*, Inżenier z Zarządu XIII Okr: Komunikacji. Kazimierz *Kossowski*, b. Urzędnik Górnictwa.— Z Magistratu m. *Warszawy*: Radca Dworu Hyacynt *Swiątkowski*, Inżenier miasta. Jakób *Preiss*, Referent. Fabjan *Korzeniewski*. Konstanty *Milde*, Urzędnik Warsz: Pocztamtu.

Z Wojskowych Cesarsko-*Rossyjskich*: Dymissjonowany Jenerał-Major Juljusz *Niementowski*. Jenerał-Major Mikołaj *Reinhardt*, Komendant m. *Pułtuska*. Albert Baron *Grothe de Bukow*, Naczelnik Komendy Żandarmów w *Łomży*. b. Jenerał-Major *Norwerth*. Jenerał-Major *Komar*. Jenerał-Major Jan *Kamieński*, b. Gubernator Wołyński. Jenerał-Lejtnant *Karpenko*. Andrzej *Temiraziew*, b. Jenerał-Major. Kapitan-Lejtnant Hrabia Nałęcz *Raczyński*.

Z byłych wojskowych Polskich: Piotr *Strzyżewski*, Pułkownik. January Dunin *Rafecki*. Piotr *Herwig*, b. Doktor Bataljonowy, następnie Lekarz m. *Warszawy*. Karol *Rembertowicz*, Kapitan. Konstanty *Naski*. Maxymiljan *Rakowski*. Paweł *Skrzydlewski*, Sztabs-Kapitan. Aloizy *Czołczyński*, Podpułkownik. Gabryel *Jędrzejewicz*, Podpułkownik. Józef *Stronczyński*, Kawaler Legji Hono:. Karol *Swieżawski*, b. Porucznik 3go pułku Ułanów. Jan-Kanty *Płonikowski*. Kazimierz *Koch*, b. Kapitan. Franciszek *Dunin*, niegdy Major 2go pułku Ułanów. Józef *Zienkiewicz*, niegdy Major. Karol *Hiż*, b. Kapitan Gwardji. Antoni *Paszyc*, b. Podpułkownik Gwardji. Grzegorz *Ustrzycki*, b. Major. Jan-Hieronim *Zelwjetr*, b. Major. Wojciech *Slewiński*, b. Podpułkownik Gwardji. Antoni na Hullidowie *Kuszel*, b. Pułkownik. Józef *Kęstowicz*, b. Audytor. Alexander *Brussenko*. Antoni *Kunicki*. Wincenty *Hołownia*, b. Kontroller. Wincenty *Radzimiński*, b. Pułkownik.

Z Emerytów: Rad: St: Michał *Oczapowski*, b. Dyrektor Instytutu Gospodarskiego w *Marymoncie*. Radca Dworu Felix Doliwa *Brzeziński*, b. Naczelnik N. I. O. Juljan *Biernacki*, niegdy Szef Wydz: b. Kom: Wojny. Tomasz *Stalewski*, b. Szef Biura Komissorjatu Wojskowego. Wincenty *Ostrowski*, niegdy Prof: b. Szkół Wojewódzkich w *Lublinie*. Józef *Kłopotowski*, b. Urzędnik Dyrekcji Ubezpieczeń. Józef *Budzyński*, b. Ławnik i Kassyer na *Pradze*. Józefat *Siewieliński*, Emeryt, b. Asessor Naczelnik Wydziału w N. I. O. Ambroży *Olszewski*, b. Radca Prokuratorji Królestwa. Andrzej *Bazylewicz*, b. Rektor Szkoły Wydz: w *Wąchocku*. Onufry *Lewocki*, b. Wizytator Szkół. Wincenty *Szuwalski*. Karol *Krall* i Jan *Myszkiewicz*, b. Członkowie Orkiestry Teatrów Warszawskich. Józef *Stoss*, b. Naczelnik K. R. P. i S. Ignacy-Józef *Stankiewicz*, b. Nadleśny. Jan *Łaszkiewicz*, b. Naczelnik przy Kolei Żelaznej W.-W. Stanisław *Wieczerski*, b. Naczelnik w Sekcji Dóbr w R. G. Kaliskim.

Z uczonych i Autorów: Radca Stanu *Fuss*, Dyrektor Obserwatorjum w *Wilnie*. Dr Praw *v. Broecker*, b. Professor Cesarskiego Uniwersytetu w *Dorpacie*. Hippolit *Kownacki*, autor różnych dzieł i tłumacz kronik. Seweryn *Gołembiowski*, historyk. *Ancelot*, Autor Dramatyczny Francuzki wielu dzieł na scenie Teatru tutejszego przedstawianych. Ignacy *Zagórski*, Autor dzieła o monetach polskich. Z Autorek: Mistres Amelja *Opie*. Jadwiga z Niemcewiczów *Szwykowska*.

I sztuki piękne poniosły stratę, przez śmierć ś. p. Jakóba *Tatarkiewicza*, Artysty Rzeźbiarza.

W świecie muzycznym zostawili próżnię: Jan-Henryk *Henschkel* (niegdy Mistrz Karola Marji *Webera*). Karol *Soliwa*, niegdy Dyrektor śpiewu w b. Konserwatorjum Muzycznem w *Warszawie*. Franciszek *Schmidt*, Wiolonczelista. *Rubini*, słynny tenor. Józef *Elsner*, niegdy Rektor b. Konserwatorjum w *Warszawie*. Rudolf *Schuster*, Dr Filozofji i Artysta. Henryeta *Sontag* (Hrabina *Rossi*).

Z Obywateli m. *Warszawy*: Wojciech *Lubieniecki*, Członek Archi-Konfraterji Literackiej. Piotr *Steinkeller*. Marcin *Napolski*. Franciszek *Wołowski*, Członek W. T. D. Wacław *Pohl*. Jan *Martini*. Karol *Hauschildt*. Jan *Lange*. Jan-Daniel *Wedemann*. Jakób *Mławski*. Andrzej *Czerwin*, Majster stolarski. Karol *Rejzewitz*. Jan-Bogumił *Lentzki*. Stanisław *Kudliński*. Karol *Dückert*. Bartłomiej *Brylski*. Ludwik *Suchocki*. Franciszek *Korzeniewski*. Kacper *Błoński*. Jan *Rudert*. Adam *Bogdański*. Fryderyk *Wiediger*. Fryderyk *Reiff*, Majster Siodlarski. Józef *Mroziński*, Starszy Zgromadzenia Stelmachów.

Z Obywatelek m. *Warszawy*: Emilja z Wejsów *Szostkiewicz*, żona Kupca. Krystyna z Krantzów *Herbst*. Anna z Sobolewów *de Biron*. Karolina z Nochów *Milewska*. Irena z Cyprysińskich *Gąsiorowska*. Wiktorja z Makowskich *Tybuchowska*. Reneta z Baldów *Schmeltzer*. Franciszka z Dietrichów *Pauli*. Urszula z Borkowskich *Giensz*. Augusta-Karolina z Kintzlów *Bechmann*. Zofja z Heinszów *Dąbrowska*. Katarzyna z Makowieckich *Wittge*. Helena z Godlewskich *Ostrowska*. Anna z Massalskich *Ciszewska*. Anna z Olszewskich *Helbing*. Marjanna z Sokołowskich *Kicińska*.

Z Małżonek i Wdów po Urzędnikach, oraz z innych osób płci żeńskiej: Eleonora z Ratajskich *Jakowicka*, Żona Urzędnika K. R. P. i Sk:. Ewa z Mikołajewiczów *Nowicka*, Żona Kontrol: Skarbo-

wego. Malwina z Klass *Otlewska*, Żona Urzędnika Biura JO. Xięcia NAMIESTNIKA. Zofja z Baldich *Piklikiewicz*. Antonina *Kulesza*, Wdowa po Urzędniku N. I. O. Fryderyka z Grainików *Bogucka*, Wdowa po b. Poborcy Kassy b. Obw: Łęczyckiego. Tekla z Bogusławskich *Kulikiewicz*, Żona Sędziego Trybunału. Ludwika z Osmolskich *Masłowska*, Wdowa po Referencie K. R. P. i Sk:. Róża z Gawlikowskich *Manulewicz-Meydanouhlu*. Kunegunda z Krzyżanowskich *Grąbczewska*, Siostra rodzona ś. p. Adryana *Krzyżanowskiego*, Professora. Izabella z Fiorentinich *Fiorentini*, Wdowa po Urzędniku Dyrekcji Poczt. Zuzanna z Arnoldów *Krzyżanowska*, Żona R. St:, Czł: Rady Wychowania Publicznego. Adela z Wilczewskich *Jaworska*, Żona Naczelnika Powiatu Radzyńskiego. Eleonora z Dąbrowskich *Rożańska*, Żona Radcy Prokuratorji. Antonina z Kossakowskich *Krzeczkowska*, Żona Radcy Dworu, Pomocnika Nacz: Pow: Wieluńskiego. Kornelja z Swieszewskich *Mikułowska*. Aniela z Nacewiczów *Bogusławska*, Żona Kapitana Gwardji b. W. P. Józefa z Symanowskich *Traczewska*, Żona Urzędnika K. R. P. i Sk:. Alexa z Rembaczewskich *Zarembina*, Żona Kontrol: Kassy Gub: Warszawskiej.

Ze stanu Kupieckiego: Franciszek-Robert *Helbig* z *Wilna*. Dymitr *Kłopowski*. Wincenty *Pietrzyk*, Sędzia Trybunału. Ignacy *Hordliczko*. Stanisław *Majewski*, niegdy właściciel Handlu przy ulicy Bednarskiej.

Z Obywateli Ziemskich: Felix *Filipkowski*, Radca Dyrekcji Szczegółowej T. K. Z., Dziedzic dóbr w Gub: Płockiej. Ludwik Nieczuja *Wierzbicki*, właściciel dobr w Królestwie i Galicji. Juljan Bończa *Skarzyński*, właściciel dóbr w Pow: Gostyńskim. Ignacy Janina *Sobieski*, z Korytnicy, i syn jego Maxymiljan *Sobieski*. Augustyn *Jasieński*, Dziedzic dóbr Rozwadowka. Józef *Dowbor*, Właściciel dóbr w Gub: Radomskiej. Stanisław *Wieniarski*. Fortunat *Rzewuski*, z Buska. Jan-Nepomucen Hr: *Żółtowski*. Adam Habdank *Wychowski*, Obyw: z Galicji. Ludwik *Zgliczyński*, b. Radca D. S. T. K. Z. Gub: Lub:. Marcin *Wysocki*, z Wylągów. Augustyn *Higersberger*. Walenty *Popławski* z Rawskiego. Jakób *Strzeszewski*, właściciel dobr Jarocina w Gub: Płockiej. Melchjor *Eynarowicz*, z Gub: Grodzieńskiej. Kalixt *Mierzejewski*, Dziedzic dóbr Neple. Juljan *Walchnowski*, Dziedzic dóbr Niziny. Hipolit *Dembowski*, z Sońska. Prym *Olechowski*, Dziedzic dóbr Lścina w Pow: Kieleckim. Alexander *Fraas*, z Wilkoszewic. Ignacy *Bielski*, z Uher w Krasnostawskiem. Karol *Jaczewski*, z dóbr Osnowa. Michał *Hołyński*, Dziedzic Chocimska w Gub: Mohylewskiej. Antoni *Byszewski*, Dziedzic dóbr Ujejsce. Gabryel Wierusz *Niemojowski*, Dziedzic dóbr Radoszewice. Jakób *Domański*, Dziedzic dóbr Jasieniec. Juljan *Flatow*, właściciel dóbr w Stanisławowskiem. Prosper *Zawidzki*, Dziedzic dóbr Nadułki w Płockiem. Walenty *Lewicki*, Właściciel dóbr Boguszówka w Radomskiem. Prosper *Zawidzki*, Dziedzic dóbr Nadułki. Antoni Skarbek *Rudzki*. Symeon Lubicz *Szydłowski*, Sędzia Pok: Okr: Opoczyńskiego. Franciszek *Kanigowski*, z Sulerzyża. Tomasz *Majewski*, z Przasnyskiego. Michał *Rychłowski*. Karol *Przysiecki*, Dziedzic dóbr Odolinek. Karol Hrabia *Brzostowski*, Dziedzic dóbr Cisewo w Gub: Augustowskiej. Ignacy *Rogowski*, Dz: dóbr w Pow: Olkuskim. Adam Hr: *v. Hindelsheim Günther*, ostatni potomek płci męzkiej swego rodu. Leopold *Skarzyński*, z Suserza. Konstanty *Halpert*, niegdy Dziedzic dóbr Żelazna. Józef *Łabęcki*, Dz: dóbr Trąbki. Ignacy Habdank *Abłamowicz*, z Justynjanowa. Joachim *Bryndza*, z Gub: Grodzieńskiej. Melchjor Syrokomla *Kijeński*. August Fundament *Karśnicki*, z Chorzewa. Jan *Bardzińki*, z Głaznowa. Wincenty *Łuczyński*, z Radomskiego. Wawrzyniec *Kalisz*, z Branicy. Szymon *Chaniewski*, z Konopnicy. Józef *Gojski*, z Szczutkowa. Józef *Lasocki*, z Karwacz. Wojciech *Pieniążek*, z Kalinowca.

Z Obywatelek Ziemskich: Helena z Prądzyńskich *Herniczek*, Dziedziczka dóbr Potoczka w Gub: Radomskiej. Lucyna z Minasowiczów *Pągowska*, z Cuniewa. Barbara z Zaborowskich *Gostomska*. Aniela z Rembowskich *Zakrzewska*, Dziedziczka dóbr Celejów. Elżbieta z Kruszewskich *Urbanowska*. Antonina z Zalewskich *Skibniewska*. Wiktorja z Kurnatowskich *Klimaszewska*. Karolina z Malczewskich *Kulman*, Wdowa po Jenerale, Ob: z Gub: Wołyńskiej. Monika z Chomentowskich *Jasińska*, Dziedz: dóbr Chomentów. Domicella z Słotwińskich *Bielska*, Dziedz: dóbr Głusko duże w Lubelskiem. Alexandra z Linowskich *Orsetti*. Anna z Pieńkowskich *Marchocka*. Małgorzata z De Gallete *Pawłow*, Żona Jenerała-Lejtnanta, Dzied: dóbr Kaliszany. Zofja z Kossakowskich Hr: *Krosnowska*. Józefa z Biernackich Hr: *Jezierska*. Michalina z Karczewskich *Gąsiorowska*. Teressa z Papich *Dipner*, Dziedz: dóbr Górce pod Warszawą. Pulcherja z Wisłockich *Puchałowa*. Teodora z Wierskich Chorążyna *Rabczewska*, z Gub: Wołyńskiej. Michalina z Hr: Wielhórskich *Szadurska*, Wdowa po Marszałku Szlachty Gub: Witebskiej. Joanna z Baronów Maltzan *Cieszkowska*. Zofja z Jemiałkowskich *Zaorska*, Właśc: dóbr w Pow: Opoczyńskim. Zofja z Lutosławskich *Grabowska*, Właśc: dóbr Dobratycze. Zofja z Górskich *Mycielska*. Aniela z Potkańskich *Wielogłoska*. Elżbieta z Michalczewskich *Waleszyńska*. Teodozja z Zielińskich *Nosarzewska*. Helena z Mierzejewskich Baronowa *Rajska*. Scholastyka *Piwkowska* z Kossemina. Marjanna z Kuczborskich *Łempicka*, Dz: dóbr w Płockiem. Anna z Rychłowskich *Pioro*, Dz: dóbr w Pow: Radomskim. Tekla z Wężyków *Turska*. Ludwika z Leszczyńskich *Ulejska*, Dz: dóbr Jądrowice. Zofja z Kuczyńskich *Savary*. Józefa z Małachowskich *Górska*, Wdowa po niegdy Pułkowniku Artyllerji b. Xięztwa Warsz:. Julja z Kowalskich *Carossi*, Dziedz: dóbr Lasomin. Barbara z Żurawskich *Karczewska*. Magdalena z Rożnowskich *Sanowska*, z Konińskiego. Emilja z Królikiewiczów *Madalińska*, z Ossiakowa. Konstancja z Szczerbińskich *Michałowska*, z Michrowa.

Z osób, które doczekały późnego wieku, najstarszą była ś. p. Marjanna *Brzozowska*, Panna, Siostra Bractwa Serca N. MARJI PANNY i Miłosierdzia, a która zeszła z tego świata mając lat 102. Dalej: Franciszek *Łukaszewski*, lat 99. Walenty *Staniszewski*, Obyw: m. Warszawy, lat 90. Andrzej *Naziębło*, lat 95; i Mateusz *Załęski*, 99. Nakoniec, zmarła w *Galicji* Marjanna *Ciapa*, lat 104, i Krystyna z Stolackich *Sobańska*, lat 90.

Ze składu Teatru Warszawskiego: Alexander *Korzeniowski*, Artysta dramatyczny. Marjanna z Włodków *Bulińska*, i Walenty *Wróblewski*, z tutejszej Opery. Karol *Kaizer*, Członek Orkiestry.

Z Artystów: Jan-Klemens *Minasowicz*, malarz. Lucjan *Kołodziejowski*, malarz portretowy.

Z znakomitych fabrykantów machin, *Borsig* (główną pracą jego w kraju tutejszym, była wielka machina parowa w Młynie Parowym Warszawskim).

Z dawniejszych Artystów, *Bondasiewicz*, b. Artysta Opery Warszawskiej.

Z Sztukmistrzów atletów, Herkules *Rappo*, niegdy ulubieniec Publiczności Warszawskiej.

Z młodzieży płci obiej: Marja *Markowska*. Wiktorja *Giżycka*, z Gub: Wołyńskiej. Florjan *Fukier*. Marja *Leszczyńska*. Władysław *Alcyato*, Uczeń Instytutu w Marymoncie. Leona *Zawidzka*. Alexander *Szulecki*, Uczeń klassy Iej Szkoły Powiatowej IIej. Bronisław *Piątkowski*, Syn Mecenasa. Włodzimierz *Stępkowski*, Uczeń kla: IVej Gimnazjum Gubern: w Suwałkach. Alexandra *Koncewicz*, Córka Emeryta. Joanna *Orłowska*. Bronisława *Trzcińska*. Olga *Nikitin*, Córka Pułkownika Artyllerji. Józef *Kotarski*, Uczeń kl: IVej Szkoły Powiatowej Realnej w Radomiu. Władysław *Miecznikowski*, Uczeń Szkoły Powiatowej Iej. Wanda *Plucińska*. Władysław *Michałowski*, Uczeń kl: VIej Gimn: Gubern: w Lublinie. Józef *Krysiński*, Ucz: kl: VIIej Gimn: Realnego. Konstanty *Szmidecki*. Józefa *Barwikowska*. Felix *Stummer*, b. Uczeń Agronomji. Marjanna *Laska* i Hrabianka *Czapska*, z Poznańskiego.

W tym roku także zszedł z tego świata Karol *Schwanbeck*, znany pod nazwą *Kaleki z Leszna*. Dobroczynność *Warszawian*, przez wzgląd na 30sto-kilko-letnie kalectwo i dotąd bezprzykładne cierpienia fizyczne jego, wzniosła mu na *Powązkach* nagrobek.

Piśmiennictwo krajowe, i w tym roku odznaczyło się licznemi i zasługującemi na wspomnienie utworami, a z tych znakomitsze były: w treści religijnej: *Obrona dogmatu Spowiedzi*, pr: W. JX. Nestora H. S. *Bierońskiego*, Vice-Regensa i Prof: Semin: Kieleckiego. *Kazania*, pr: Arcy-Biskupa *Hołowińskiego*. *Kazania* o Męce, Śmierci i Zmartwychwstaniu PAŃSKIEM, przez X. Szelewskiego. *O święceniu Niedzieli*, przez tegoż. *Wykład obrzędów* i *religijnych* zwyczajów Kościoła Rzymsko-Katolickiego, przez X. J. L. *Łunkiewicza*. *Historja Powszechna Kościoła*, pr: Professora *Alzaga*, wydana nakładem B. M. *Wolffa* w Petersburgu. *Wykład dogmatyczno*-moralny Religji Katolickiej, przez X. *Żukowskiego*. *Biblja dla Dzieci*, nakładem P. *Sennewalda*. *Pismo o Religji naturalnej i objawionej*, p. Xiędza Antoniego *Putjatyckiego*, Missjonarza, i t. p.— Z literatury pięknej mieliśmy i oryginalne twory, i prace z obcych przyswajane języ-

ków, a zarówno znakomici i mający ustalone imie mężowie, jak początkujący pisarze z prawdziwem zamiłowaniem uprawiali literacką niwę. I tak, ujrzeliśmy wyszłe z pod tłoczni drukarskiej: *Obrazki Lubelskie*, p. Ant: Wieniarskiego. Tegoż, *Pogadanki. Gawędy i Powieści*, Seweryny z Żochowskich Pruszak. *Asmodeusz w Paryżu*, Dra T. Tripplina. Tegoż, *Podróż przez Saharę*, z opowiadania Arago. *Opis Królestwa Polskiego* (ciąg dalszy tom III). *Rozbiory i Krytyki*, pr: A. Tyszyńskiego, w 3 tomach. *Gawędy i Rymy*, pr: Wł: Syrokomlę. *Stepy, morze i góry*, pr: A. Nowosielskiego. *Znakomici mężowie Polscy* z XVIII wieku, pr: Juljana Bartoszewicza. *Sukcessje i praca*, powieść 2-tomowa pr: J. Szmigielskę. Dalszy ciąg *Herbarza* Rodzin Szlacheckich Królestwa Polskiego, pr: Rz: R. St: Pawliszczewa. *Obrazy Litewskie*, pr: Ig: Chodźkę, Serja II. *Historja Nauk przyrodzonych* (J. Cuvier), tłumaczenie G. Belkego i Alex: Kremera. *Dwie koronacje Sasów: Augusta II i Augusta III*, pr: Wł: Syrokomlę. *Typy i Charaktery*, p. J. Kraszewskiego. *Wykład* Systematyczny Filozofji, p. Kremera. *Dusza Człowiecza*, p. A. Łysińskiego, 2 t. *Śpiewy dla Dzieci*, p. St: Jachowicza. *Estetyka* czyli Umnictwo piękne, Liebelta. *Jan Dęborog*, pr: Syrokomlę. *Senatorska zgoda*, Wincentego Pola. *Pan i Szewc*, J. Kraszewskiego. *Zagon Rodzinny*, A. Pługa. *Opisanie lasów* Królestwa Polskiego i Guberuji Zachodnich Cesarstwa Rossyjskiego, przez Połujańskiego; oraz kilka dzieł *Studenckiego*, pod względem lekarskim; i t. p. *Gazety* tutejsze coraz chętniej otwierały kolumny swych feiletonów, a *Korzeniowski, Kraszewski*, K. W. *Wójcicki, Tripplin, Lewestam*, M. *Grabowski, Niewiarowski, Wolski, Wilkońska*, Wacław *Szymanowski*; albo w gałęzi agronomicznej, zasłużony w tym zawodzie *Alexandrowicz* i inni; zasilali je to powieściami, to krytykami, to gawędami i t. p. literackiemi pracami.

Jeżeli gdzie, to w tem miejscu, należy się właściwa wzmianka gazetom; wzmianka, do której w tym roku nabyły prawa tak przez postęp jako i rozwój na polu dziennikarskiem, na którem od lat kilku znaczny krok zrobiły. Liczba ich pozostała ta sama co w latach poprzednich, to jest: z Rządowych dwie: *Gazeta Rządowa* i *Gazeta Policyjna*; a z prywatnych cztery, to jest: *Gazeta Warszawska, Gazeta Codzienna, Dziennik Warszawski*, i pismo niniejsze, *Kurjer Warszawski*. Z tych, *Gazeta Warszawska* z początkiem roku bieżącego zmieniła swój format na arkuszowy. Wszystkie zaś bez wyjątku, tak staranneścią jak doborem artykułów, nie mały wpływ wywarły na podniesienie pismiennictwa dziennikarskiego. *Kronika* dodana do feiletonu *Gazety Codziennej*, w której pod anonimem, zdradza się pióro jednej z najdowcipniejszych osób towarzystwa, dodała niemało interesu temu pismu, dziś na drodze ciągłego wzrostu będącego. Toż można powiedzieć i o innych pismach perjodycznych, w pewnych wychodzących terminach, jak np. miesięcznych lub tygodniowych, a pomiędzy któremi trzymają bezwątpienia pierwszeństwo: *Bibljoteka Warszawska* i *Pamiętnik Religijny*. Wyrażenie to bynajmniej nie ubliża innym, bo współzawodnictwo przebija się w nich jawnie, to też wszystkie zasługiwałyby na oddzielną wzmiankę, gdyby nam miejsce ku temu starczyło. Pismami temi są: *Pamiętnik* i *Tygodnik Lekarskie, Księga Świata, Skarbiec Arcydzieł pismienniczych w Europie, Magazyn Mód* redagowany przez wprawne pióro, i ozdabiany najświeższemi zawsze rycinami. Inne znowu, jak *Wzory Sztuki Średniowiecznej*, wydawane przez Al: *Przezdzieckiego* i Edwarda Bar: *Rastawieckiego*; dalej *Pamiętnik Sztuk Pięknych*, pod redakcją Bol: *Podczaszyńskiego*, mają znakomitą pod względem sztuki i zabytków wartość. Nakoniec pismo kwartalne czyli *Roczniki Gospodarstwa Krajowego*, pod redakcją Hr: Andrzeja *Zamoyskiego*, zyskało sobie powszechną już w kraju naszym, jako rolniczym, wziętość.

Mówiąc o literaturze, dziś już śmiało wspomnieć można przy tej sposobności i o *kalendarzach*, mianowicie takich, jak: *Rocznik* Strąbskiego, oraz *Kalendarze* J. Jaworskiego i J. Ungra. W skład tych roczników, weszły prace najpierwszych naszych pisarzy, a przyozdobione drzeworytami i zasilone doborowemi artykułami, do rzędu zasługujących na wspomnienie xiążek należą. Z innych kalendarzy, ukazały się również w r. b.: *Rodzyna, Hindemitha* w języku polskim i niemieckim, i inne.

Poezją wzbogacił *Kondratowicz* (Syrokomlą), a improwizowaną, *Deotyma* (Jadwiga Łuszczewska). Talent tej młodej wieszczki, staje się coraz głośniejszym, a utwory jej mało już komu nie są znane.

St: *Jachowicz*, oprócz ciągłych prac swoich mozolnych, przyczynia się wydaniem *Noworocznika*, na którym dawno zbywało *Warszawie*.

Co do literatury dramatycznej, następujące dzieła przedstawiono na teatrach Warszawskich w ciągu b. r.: Drama z muzyką i śpiewem: *Kobiety z Kamienia*, w 5ciu aktach z franc: PP. Barriere i Thiboust, tłumaczona przez J. S. Jasińskiego, muzyka P. Stefaniego, a w akcie 2gim śpiew P. Montaubry. Opery przez Artystów Polskich: *Marco Spada*, w 3ch aktach, z francuzkiego Eugenjusza Scribe, z muzyką P. Auber, tłumaczenie i podkład pod muzykę P. J. Chęcińskiego; *Oberża pod Koszem Kwiatów*, Opera komiczna w jednym akcie, z francuzkiego PP. de Loeveu i Brunswick, przez P. Krzymińskiego tłumaczona, z muzyką P. Thomas. Opery w języku włoskim: *Nabuchodonozor*, w 4ch aktach, poezja Temistoklesa Solera, muzyka J. Verdi; *Trubadur* (Il Trovatore), w 4ch aktach, poezja P. Cammarano, z muzyką J. Verdi. Balet: *Paquita* czyli *Cyganie*, w 3ch aktach, P. Mazillier, przerobiony i ułożony na scenę tutejszą przez Romana Turczynowicza Dyrektora Baletu, z muzyką PP. Deldeveze i J. Stefaniego. Wznowione na scenie Wielkiego Teatru: Dramaty: *Adrjanna Lecouvreur; Noc i Poranek*. Opera, *Córka Regimentu*. Balet, *Sylfida*. Koncerta: instrumentalny P. *Cavallini*, na klarynecie; wokalny P. *Geraldy*. Debiutanci w Włoskich Operach: Panie: *Ortolani, Herman* (Csilag), *De la Grange* i Pan *Dobrski* po słabości. Widowiska obce: Pan *Cotrelly* (akrobatyczne), *P. Herman* (magji sztucznej. Debiutanci w Teatrze Rozmaitości: PP. *Damse*, Uczeń szkoły dramatycznej; *Piotrowski* i *Milaszewski*, Artyści prowincjonalni; Panna *Gwozdecka* Teodozja, wystąpiła w Komedji.— W Teatrze Rozmaitości: Komedje: *Panny Konopianki*, w 1 akcie oryginalnie napisana pr: Panią *Ilińskę*. *Lady Tartuffe* w 5ciu aktach z fran: Pani Delfiny de Girardin, tłumaczona pr: Joannę Belejowską. *Dziwny Guwerner*, w 2ch aktach, z francuz: PP. Decourcelles i Jaime, tłumaczona pr: Józefa Komorowskiego. *Dzieła Horacego*, w 1 akcie, z francuz: P. E. Pierron, tłumaczona pr: J. S. Jasińskiego. *Brylanty* czyli *Podarunek Sąsiada*, w 1 akcie, PP. Fournier i Alfonse, tłumaczona przez Antoniego Gellert. *Druga Żona*, w 3ch aktach, oryginalnie napisana przez J. Korzeniowskiego. *Pomyślne polowanie*, w 1ym akcie, z fran: PP. Decourcelles i Lambert Thiboust, tłumaczona pr: W. Potkańskiego. *Zawsze znajdzie przyczynę*, w 1 akcie, z francuzkiego PP. T. Barriere i Lorin, tłumaczona przez J. S. Jasińskiego. *Honor i Pieniądze*, w 5ciu aktach, z francuzkiego P. Ponsard, wierszem tłumaczona przez Wacława Szymanowskiego. *Dwie krople wody*, w 1 akcie z francuzkiego PP. Anicet Bourgeois i Labiche, tłumaczona przez J. Królikowskiego. *Stary Jegomość*, w 1 akcie, z francuzkiego P. H. Murger, tłumaczona pr: J. C. *Qui pro Quo*, w 1 akcie, oryginalnie napisana przez J. Korzeniowskiego. Krotochwile: *Głowa Pana Martin*, w 1 akcie, z francuzkiego PP. Grange, Decourcelles i Barrière, tłumaczona pr: Jana Chęcińskiego. *Pafnucy i Narcyz*, w 1 akcie z francuzkiego PP. Brisebarre i Marc Michel, tłumaczona przez J. S. Jasińskiego. *Arlekini*, ze śpiewem, w 1 akcie, z francuzkiego PP. Cognard braci, tłumaczona przez Antoniego Gellert. *Jak trudno być mężczyzną*, w 3ch aktach, z niemieckiego P. Frantz v. Elscholtz, tłumaczona przez Baltazara Gwozdeckiego. Melodrama: *Biedny Jakób*, w 1 akcie, z francuzkiego braci Cognard, tłumaczona przez Antoniego Riedel, muzyka P. Adama Münchheimer. Dramat: *Pani Kasztelanowa*, w 1 akcie, oryginalnie napisany pr: Józefa Korzeniowskiego. *Sizerin czyli trzy grzechy*, obrazek fantastyczny ze śpiewem, w 1 akcie, z francuzkiego PP. Varin i Lubize, tłumaczony pr: J. S. Jasińskiego, z muzyką P. Borzysławskiego. *Spotkanie*, krotochwila w 1 akcie ze śpiewkami PP. Chabot, Jallais i Letarge, tłum: z fra: p. J. Jasińskiego, z muzyką J. Borzysławskiego. Dzieła wznowione na scenie Teatru Rozmaitości: *Doktor Medycyny; Dwóch Guwernerów; Okrężne; Dwaj Roztargnieni; Dawne miłostki; Majster i Czeladnik; Ver-Vert*. Maskarad było 8; Widowisk: w Wielkim Teatrze 214, w Teatrze Rozmaitości 208; Koncertów w Sali Redutowej 2.

Z artystów, którzy goszcząc w tym roku w *Warszawie*, dali się także słyszeć na scenie tutejszej; najpierwszym był P. Ernest *Cavallini*, Klarnecista, który dwa-kroć występował na scenie Teatru Wielkiego, z nadzwyczajnem powodzeniem. Z powodu wzmianki o artystach, dodać należy jeszcze, iż słynna tancerka Carlotta *Grisi*, d. 2 Stycznia r. b. opuściła *Warszawę*; jakkolwiek

przeto pobyt jej przeciągnął się na r. b., zawsze zbierane przez nią w *Warszawie* tryumfy, do r. z. należą. W drugiej połowie Stycznia, przybył do *Warszawy* z *Paryża*, śpiewak *Geraldy*, i występował na scenie Teatru Wielkiego, a następnie w Sali Teatralnej. Panna *Ortolani*, śpiewaczka *włoska*, zaangażowaną została do tutejszej Opery *Włoskiej*; a do występujących należy Róża z Csillagów *Herman*, śpiewaczka opery *Wiedeńskiej*; i Pani *De La Grange* (Stankowicz), która dwu-krotnie przejeżdżając przez *Warszawę*, dała się słyszeć po kilkanaście razy na tutejszej scenie, z wielkiem zawsze powodzeniem.

Do rzędu Artystów *Europejskich* i innych, którzy gościli tylko w *Warszawie*, nie występując wszakże na scenie tutejszej, należą: słynna *Rachel*, oraz Fortepjanista i Kompozytor *Henselt*.

Rok ten upamiętniony także został wykonaniem wielkiego dzieła religijno-muzycznego (*J. Elsnera*, niegdy Rektora w b. Konserwatorjum w *Warszawie*, i Prof. b. Uniw: Alexandrowskiego w temże mieście), p. n.: *Oratorjum: Męka* ZBAWICIELA. Około 300 Amatorów pod dyrekcją Ig: F. *Dobrzyńskiego*, Dyrektora Opery, przyjęło udział w trzech-krotnem wykonaniu tego dzieła, w dniach 28, 30 Sierpnia i 1 Września, w Kościele *Ewangelicko Augsburgskim*. Dochód z tego *Oratorjum* przeznaczony został na wystawienie ś. p. *Elsnerowi* grobowca na smętarzu *Powązkowskim*, i wydanie niektórych znaczniejszych dzieł jego.

I utwory muzyczne także w ciągu roku pomnożone zostały. Piękne *Album*, do którego weszły prace wszystkich prawie znaczniejszych kompozytorów, oraz inne oddzielnie wydane kompozycje, stanowią liczny szereg nowości. Na tem polu pracowali: Dyr: Ig: F. *Dobrzyński*, Dyr: J. *Stefani*, S. *Moniuszko*, J. *Nowakowski*, Xżę Kazim: *Lubomirski*, J. *Lubowski*, J. *Romann*, Wilh: *Troschel*, O. *Kolberg*, F. *Jaroński*, M. *Dietrich*, W. *Prochazka*; w rodzaju zaś lżejszym: T. *Hertz*, M. *Werner*, i t. d.

W rodzaju wesołej muzyki, a zwłaszcza do tańca, dostarczyli także niemało utworów: tyle już dziś popularny *Achtel*, *Rajczak*, *Chojnacki* i inni.

Oto statystyczna wiadomość wszystkich, wszelkiego rodzaju utworów, które wyszły z pod prassy w ciągu b. r.: dzieł Religijnych muzycznych 12; przedruków zagranicznych 11; wyjątków z Oper 6. Z kompozycji większych Melodji 3; Nocturn 1; Fantazji 11. Tańców: Polek 41, Polek-Mazurek 3; Mazurów 24. Mazurów ze śpiewem 2; Wielkich 5, Walców 9; większych Walców 2; Oberek 1; Kontredansów 6; Polonez 1; Mazurów 2. wszystkich do tańca 96. Nadto, Album dla dzieci 1, i takiż dla nich kajet 1. W ogóle wszystkich sztuk 144. Litografja P. Juljana *Müller*, przez dodanie do niej oprócz różnych materjałów piśmiennych, jeszcze i Składu Nót, także przez to niemałą wyświadczyła przysługę.

Rok bieżący wzbogacił się kilkoma nowemi odkryciami astronomicznemi. Sześć nowych *planet* i cztery *komet*, pomnożyły wiedzę Astronomji. *Amfitrytę* odkrył *Martsch* w Londynie; *Bellonę*, *Luther* w Bilk; *Uranię*, *Hind* w Londynie; *Euphrosinę*, *Fergusson* w Washingtonie; *Pomonę*, *Goldschmidt* w Paryżu; a *Polymnię*, młody *Chacornac* tamże. Ostatnią z 4ch *komet* nowo widzianych w r. b., ujrzał *Brhuns* w Berlinie d. 12 Września; ujrzano ją także w Wilnie d. 21 t. m.

Z podróżników, którzy nawiedzili *Warszawę*, należy tu wspomnieć o P. Mikołaju *Ilmińskim*, Akademiku Kazańskim. Objechał on cały prawie Wschód, i w początkach Lutego w powrocie do *Petersburga*, zwiedził miasto tutejsze.

Z nowych budowli, najpierwszą zupełnie wykończoną w tym roku, była posessja W. F. *Grancowa*, przy rogu ulic Jerozolimskiej i Kruczej, dwu-piętrowa. Dwu-piętrowy magazyn towarny przy ulicy Daniłowiczowskiej, *Teplitza*. Wspaniałe domy przy ulicy Marszałkowskiej: *Baustiana*, *Bartza*, Naczelnika *Siennickiego*, Instytut Położniczy, *Olszyńskiego*, JW. Radcy Stanu Dra *Dobrodjejew*; przy Jerozolimskiej: *Bakałowicza*, *Baranieckiego*; oraz gmachy przy Rymarskiej, jak: JW. Rzeczyw: Radcy Stanu *Kruze*, Alexandra *Przezdzieckiego*, Bankiera *Flatowa* i Braci *Lesser*, z tych ostatni również do rzędu znakomitszych budowl policzyć należy. Nadto: rozpoczęto budowę przy ulicy Mazowieckiej i Nowej, gmachu dla Władz Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego; oraz ukończono takąż budowę dwu-piętrowego domu przy ulicy Nowej, dla Instytutu Starców i Kalek Gminy Ewangelicko-Augsb:. To samo powiedzieć możemy o brukach i chodnikach w *Warszawie*, które w tym roku nie były spuszczane z uwagi. Dla hotelu *Gerlacha*, otworzyła się w r. b. nowa era, nabyty przez spółkę zamożną, już w gmachu swoim frontowym na sposób Europejski urządzony, nowe dogodności w przyszłości zapowiada.

Pierwszym i najgłówniejszym w tym roku pożarem, jaki dotknął okolice Królestwa, był pożar wybuchły w pierwsze Święto Wielkanocne, w m. *Garwolinie* w Pcie Łukowskim, i ten zniszczył 116 domów, a tem samem dotknął 389 rodzin, składających się z 1198 osób. W *Warszawie zaś* najpierwszym z znaczniejszych pożarów, był na *Solcu* dnia 7 Lipca, gdzie zgorzał młyn parowy. (Dziś gmach ten na nowo już odbudowany, wytwornemi maszynerjami od *Ruffera et Comp:* z Wrocławia wzbogacony, niebawem do całej swej działalności przywrócony zostanie). Ostatnim zaś z największych w Królestwie, był pożar w końcu b. r. w m. *Siedlcach*, gdzie 5,000 rodzin utraciło niestety całe swoje mienie.

Resursa Kupiecka w r. b. odznaczyła się zmianą w urządzeniu zabaw i balów, a pierwszy z tych dany d. 15 Stycznia, policzyć należy do jednych z piękniejszych i świetniejszych rozrywek. Obiady Czwartkowe, wieczory Sobotnie i t. p., a urządzone pod sterem nowego Komitetu przyjemności, stanowiąc perjod w dziejach tej Instytucji, przyczyniły się niemało do jej ożywienia i uczyniły to miejsce odpowiedniem przeznaczeniu swemu. Liczni nowi Członkowie pomnożyli wzrastające coraz grono miłego towarzystwa tego.

W związki małżeńskie, wstąpili w ciągu r. b. między innemi: Hrabia Karol *Raczyński*, z Xiężniczką Karoliną *Oettingen-Wallerstein*. Hr: *Malatesta*, z Dorotą z Xiążąt Jabłonowskich owdowiałą Hr: *Krasińską*. (Oba te małżeństwa rzadkim przykładem, błogosławili Kardynałowie: ten drugi, *Ferretti*; pierwszy zaś, *Schwarzenberg*). Franciszek *Kuczyński*, Dz: dóbr Horoszczyna w Gub: Lubel:, z Panną Stefanją *Gutt*. Adam *Chrapowicki*, z Panną Ramillą *Górską*. Stanisław Hr: *Potocki*, z Marją Xżniczką *Sapieżanką*. Franciszek *Kostrzewski*, Artysta-malarz, z Panną Lucyną *Żukowską*. Gustaw Hr: *Roniker*, z Panną Stefanją *Kruszewską*; Alex: Hr: *O'Rourk*, z Jej Siostrą *Teofilą*. Gabryel *Chrapowicki*, z Panną Michaliną Hrą: *Grabowską*, Panną Hono: J. C. MOŚCI. Baron Konstanty *v. Mengden*, Kamerjunkier Dworu CESARSKIEGO, z Panną Katarzyną *v. Daehn*, Panną Honorową JEJ CESARSKIEJ MOŚCI. Hra: Kazimierz *Potulicki*, z W: X. Poznańskiego, z Hrabianką Marją *Zamoyską*. Józef *Byszewski*, Urz: K. R. S. W. i D., z Panną Karoliną *Jełowicką*. Antoni Hr: *Grabowski*, z Panną Zofją *Lubowidzką*. Bronisław *Rzewuski*, Dziedzic dóbr w Lubelskiem, z Panną Heleną *Lemańską*. Władysław *Schubert*, z Panną Paulina *Jaworską*. Jan *Noffok*, z Panną Idalją *de Ritschel*. Zygmunt *Strumiłło*, z Panną Marją *Iwaszkiewicz*. Alexander *Rembielińskі*, z Panną Pelagją Hrabianką *Zamoyską*. Ludwik *Niemojowski*, z Panną Emilją *Kaczkowską*. Teofil *Tatarowicz*, Dziedzic dóbr w Gub: Lubelskiej, z Panną Eleonorą *Ziemięcką*. Adolf *Potworowski*, z Panną Rozalją *Unrug*. Juljan *Dramiński*, Urzędnik Banku Polskiego, z Panną Anielą *Graybner*. Leopold *Matuszyński*, z Panną Walerją *Biskupską*, i t. d.

Zabawy karnawałowe, odznaczyły się w tym roku ożywieniem, przepychem i blaskiem, a bal kostiumowy wydany u Hrabiostwa *Uruskich*, do rzędu świetniejszych policzyć należy.

Przez cały rok prawie, z nadzwyczajną szybkością postępowały roboty około *wodociągów Warszawskich*. Dokończenie głównego wodozbioru w ogrodzie *Saskim*, dalej wodotryski i zdroje, i pozakładanie rur pod wodociągi, w główniejszych a według planu zakreślonych ulicach miasta, było wypadkiem tych prac, z jak największą prowadzonych staraннością. Nakoniec przybycie Inżenjera John *Head* w miesiącu Wrześniu, i zajęcie się składaniem głównej maszyny, mającej pompować wodę i dostarczać takową do wodozbioru w ogrodzie *Saskim*, przyprowadzi do końca prace około tego dobroczynnego dla miasta dzieła, które najdalej na *Wielkanoc*, jutro zaczynającego się roku, powitamy z radością.

Z *jubileuszów*, najpierwszy obchodzony był przez Radcę Tajnego *Chałczyńskiego* w *Petersburgu*, jako liczącego 50 lat służby Rządowej; zaś *Złote Wesele* czyli 50cio-letnie pożycie małżeńskie, obchodzili: W. Jakób-Karol *Gresser*, Inspektor Drukarni w K. R. P. i Sk: i Banku Polskiego, zasłużony w kraju Typograf, oraz małżonka jego Róża, z domu *Bourgeois*. (Niestety, śmierć rozłączyła już ten związek, przez skon Małżonka). Ze srebrnych wesel, mieliśmy jedno w *Warszawie*, obchodzone przez Sędziego Pokoju Pawła *Jaworskiego* i Małżonkę Jego.

Żegluga Parowa znacznie w roku 1854 rozprzestrzeniła się. Najprzód pod względem organicznym, Wspólka Żeglugi Parowej uległa w dniu 18 Lutego zupełnemu przeistoczeniu, w skutku którego kapitał jej powiększonym, a w połowie na obligi podzielonym został. Oprócz właściwych akcji, których kapitał ogółowy wynosi rs. 282,000, a których właścicielami są: Andrzej Hr: *Zamoyski*, Adam Hr: *Potocki*, August Hr: *Zamoyski*, Jan Hr: *Zamoyski*, Kazimierz Hr: *Plater-Zyberg*, Piotr *Mężyński* i Leopold *Kronnenberg*, mający udział w własności, zyskach i stratach Wspólki, utworzono obligi na przekaz sprzedające się, zabezpieczone na całym majątku Wspólki, a następnie na majątku Hr: Andrzeja *Zamoyskiego*, 5% oprócz dywidendy, jeżeli jaka okaże się, przynoszące, a w 11tu latach umorzyć się mające. Znaczna ilość tych obligów już rozprzedaną została. Obligi te poczęto notować na cedułach Giełdy Warszawskiej. Spław zboża i towarów po *Wiśle*, był w ogóle zadowalający, jednakże najkorzystniejszą gałęzią przedsięwzięcia w tym roku, okazała się jazda osobowa, która za pomocą dwóch parostatków, N° 8 Płock i N° 9 Włocławek, obsługiwała codziennie przestrzeń między *Warszawą* a *Ciechocinkiem* objętą; za pomocą zaś jednego parostatku N° 2 Wisła, obsługiwała dwa razy na tydzień przestrzeń objętą między *Warszawą* a *Nową Alexandrją*. Liczba osób przewiezionych po dolnej *Wiśle*, wyniosła w r. b. osób 32,795, po górnej *Wiśle* 3,433. Warsztaty Żeglugi Parowej w ciągu r. b. przebudowano zupełnie na nowo cegłą, i rozprzestrzeniono ich rozmiary. Z robót tamże wykonanych, najważniejszą była gabara N° 21 Bronisława, którą w Październiku spuszczono na wodę; tudzież prawie ukończono budowę korpusów trzech nowych parostatków osobowych; N° 10 Pilica, N° 11 Niemen i N° 12 Narew, które w r. 1855 mają być spuszczone na wodę, po nadejściu obstalowanych za granicą machin parowych; a czego zjszczenia się, jak najszczerzej w interesie ogólnego dobra i całego kraju, życzymy.

W r. b. odbyło się dnia 15 Marca, ostatnie ciągnienie *obligacji udziałowych* z pożyczki 42,000,000, przez Rząd za pośrednictwem domu handlowego S. A. *Fraenkel* w r. 1829 negocjowanej, i też pożyczkę w zupełności pokrywające. Przez cały czas obiegu swego, *obligacje udziałowe* ciągle bardzo wysokiego używały kursu.— W ciągu r. b., interesa giełdowe Warszawskie, dotąd za pośrednictwem Meklerów po kantorach prywatnych odbywane, przeniosły się, jak to już dawniej donieśliśmy, do właściwego sobie punktu. Wspaniała sala Giełdy w gmachu Banku Polskiego, ożywiła się od kilku miesięcy, a zbierający się na niej Bankierowie i Kupcy gildyjni, co dzień regularnie schodzą się dla załatwiania swych interesów. Kursa na wexle stanowione są dwa razy na tydzień, we Wtorki i Piątki, a na papiery publiczne co dzień, prócz dni świątecznych.

Od dnia 5go Lutego datować możemy zmianę w stanie *Wisły*, w której woda podniosła się do stóp 7 cali 3, a lody zagrażać zaczęły puszczeniem i zniesieniem mostu. Nazajutrz więc, to jest 6go Lutego, most rozebrany został, i tegoż dnia wieczorem puściły lody. Rok ten nie obył się bez wylewu, który nadzwyczaj wielkich szkód stał się przyczyną. Dnia 15 Marca mieliśmy największy przybór wody pod *Warszawą*, który doszedł stóp 18 cali 10, a *Wisła* wystąpiwszy z koryta, zalała nadbrzeżne ulice. Dnia dopiero 20 Marca, po zupełnem wód opadnięciu, most na nowo postawiony został i komunikację przywrócono. Następnie także mieliśmy wylewy *Wisły*, lubo nie bardzo szkodliwe; najpierwszy przybór wody był d. 17 Lipca, który wkrótce, to jest do 27 Lipca doszedł do najwyższego stanu stóp 13 cali 5; ale nazajutrz z szybkością zaczął opadać. Kiedy BÓG tak salwował *Warszawę* od ciężkich powodzi, klęska ta dotknęła boleśnie *Kalisz*. Powódź *Prosny* w tym roku należała do szkodliwszych, a wody w *Wieluńskim* także niemałych szkód stały się przyczyną.

Najpierwszem w tym roku widowiskiem, były wyuczone małpy, pudle i konie szkockie, z któremi w Styczniu P. *Casanova* przybył do *Warszawy*, i okazywał z niemi sztuki w szopie na Nalewkach. Później przybył do Warszawy P. *Cottrely*, i dawał rodzaj tak zwanych napowietrznych tańców; przedstawienia te odbywał z nadzwyczajnem powodzeniem w Teatrze Wielkim. Dalej, Olbrzym Jakób *Rauw*, rodem z Finlandji, mający wysokości 3 arszyny i 2 werszki, a w stosunku wzrostu, odpowiedniej budowy, pokazywał się za pieniądze po kop: 30, na Nalewkach w szopie i na Czystem. Panorama P. Henryka *Lindenau*, początkowo pokazywana była przy ulicy Miodowej, a następnie w domu Dra *Malcza* na Krakowskiem-Przedmieściu, wraz z dwoma karłami, rodem z Królestwa Polskiego z Guberaji Augustowskiej.

Taki jest mniej więcej obraz roku 1854, dotknięty pobieżnie dla tego, że wszystkie fakta opisywane były szczegółowo w czasie właściwym, z sumiennością, prawdą a bez żółci. Taka zasada, była od dawna przez *Kurjera* przyjętą, a utrzymanie jej w całem znaczeniu, obok dążności z postępem, jest, było i będzie zadaniem Redakcji. Jest to jakby wątek, którego zmieniać nie wolno; ale nie idzie zatem, aby odpowiadając wymaganiom czasu, nie dziać na nim nowszych wzorów, coraz odpowiedniejszych wymaganiom i duchowi czasu obrazów. Wprawdzie niejednokrotnie złość ludzi rzucała się śmiało piórem na potarganie tego węzła, który *Kurjera* zespolił z życiem naszych mieszkańców; ale ten głos zawiści, nie znalazł najmniejszego w powszechności odgłosu, i przebrzmiał jak echo wśród bezludnych pustek, któremu nikt nie nakłonił ucha. Dowodem tego, jakby na przekor owym płytkim wybuchom, staje dla nas zawsze cyfra Prenumeratorów, czem ośmieleni, z większem jeszcze poświęceniem i zamiłowaniem bierzemy się do pracy, aby i nadal odpowiedzieć zupełnie zaufaniu, jakiem przez lat tyle szczyciło się to pismo, i da BÓG, dłużej nie przestanie się szczycić. Co utrwalił czas, wsparła praca usilna, a uświęciła względność Czytelników, tego nie zniszczą bezkorzystne zamachy, które obejrzawszy się kiedyś po-za siebie, ze smutkiem dopatrzą, iż więcej samym sobie jak nam krzywdy zrządziły. Żegnając więc *Rok Stary*, a z nim i pochłonione niepamięcią pociski, godne raczej pobłażania, aniżeli odwetu, z radością witamy *Rok Nowy 1855ty*; aby jak dotąd, nie obietnicami albo czczemi słowy, które lada powiew wietrzyku odmienia; ale sercem i głową, przy najszczerszych chęciach, nie przestać służyć zacnym Czytelnikom *Kurjera Warszawskiego*.

Jeszcze nam słówko poświęcić należy, tym wszystkim, którzy już to radą, już pracami swemi, przy każdej sposobności śpieszyli chętnie z objawem nam swojej pomocy. Dla nas, każde wspomnienie tych nam życzliwych, nacechowane jest wdzięcznością, i jak corocznie, tak i obecnie imiona ich z chlubą zapisujemy do kroniki naszej. Tak bowiem archeologja jak nauki przyrodzone, i tyle innych z umiejętnościami zespolonych wiadomości, znajdowały w nich silną podporę. Temi są: Professor *Waga*, Dominik *Szulc*, K. Wł: *Wójcicki*, Tymoteusz *Lipiński*, Dr *na Jaroczynie Jarocki*, Bolesław *Podczaszyński*, Alexander *Wejnert*, Adam *Prażmowski*, Maciej *Bayer*, Karol *Bayer*, Baron Edward *Rastawiecki*, Alexander *Przezdziecki*, Xiądz *Wyszyński*, Władysław *Garbiński*; oraz Korrespondenci: *Glaziński*, Maciej *Berleński*, Ludwik *Niemojowski*, Dr Filozofji Franciszek *Nowakowski*, A. *Heppen*, J. N. *Dylczyński*, oraz wielu innych zawsze chętnych i pamiętnych o *Kurjerze*. Pomocą takich to Osób, wspierał się *Kurjer*, a ponieważ i nadal ma sobie zapewnioną ich szczerą przychylność, wywołaną jedynie ocenieniem pisma, mającego swoje przeznaczenie dla wszystkich, przeto możemy zapewnić Szanownych Czytelników naszych, że i w roku następnym odpowiemy w zupełności ich oczekiwaniom. Nie zmieniając w niczem właściwej formy, idąc za wymaganiami i duchem czasu, obrawszy sobie nakoniec za dewizę słowa ś. p. L. A. *Dmuszewskiego*:

„A jak pszczołka ze wszystkich kwiatków miodek zbiera,
Tak ja dla wszystkich stanów, chcę pisać *Kurjera*"

uprawiać będziemy dalej swoją niwę, ufni w sąd światłych Czytelników naszych, a milczący zawsze na wszelki głos *zawiści!*

NAJJAŚNIEJSZY PAN, powziąwszy z raportu JO. Xięcia NAMIESTNIKA Królestwa wiadomość, że Kupiec Iszej Gildji w *Warszawie* Szoel *Kaftal*, ofiarował dla rannych i rodzin poległych w obecnej wojnie żołnierzy Wojsk CESARSKO-*Rossyjskich*, kwotę rsr. trzysta, NAJWYŻEJ rozkazać raczył kwotę powyższą przelać do kapitału Inwalidów; a ofiarującemu ją Szoelowi *Kaftalowi* oświadczyć podziękowanie JEGO CESARSKIEJ MOŚCI.

Z Petersburga, 11 (23) Grudnia.

Przez Dyplom CESARSKI, z d. 25 Listopada, NAJMIŁOŚCIWIEJ mianowany został Kawalerem Orderu Śgo WŁODZIMIERZA kl: 2ej, Towarzysz Ministra Sekretarza Stanu Wielkiego Xtwa Finlandzkiego, Radca Tajny *Fiszer*.

Przez Najwyższy Rozkaz **JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI**, posunięci za wysługę lat, na Radców Honorowych: P. o. Assesora Farmaceutycznego Urzędu Lekars: Gub: Radomskiej *Frick*, Lekarzy Powiatow: Ostrołęckiego *Łazowski*, Opoczyńs: *Stromfeld*, Łęczyc: *Brühl*, Gostyńs: *Brudziński*, Mławskiego *Buckiewicz*, i Lekarzy miast: Solca *Pomarzański*, Radomska *Stupnicki* 1, Jędrzejowa *Rumprecht*, Pyzdr *Szawłowski*, Gostynina *Wojciechowski*, Kozienic *Ciepielowski*, Szczuczyna *Zawadzki*, Sierpca *Sowiński*, Szkalbmierza *Kitowski*, i Staszowa *Flügel;* pełniący obo: Kontrolerów: Urzędu Konsumcyjnego miasta Warszawy *Stupnicki* 2, i Urzędu Loterji w Królestwie *Żółtowski*, ze starszeństwem. Z Sekretarzy Kollegjalnych: P. o. Assesora Weterynarji w Gub: Lubelskiej *Grochowski;* Pomocnika Naczelnika Ptu Miechows: *Januszkiewicz*, i Tłómacza w Rządzie Gub: Augustows: *Siniepupow;* Budowniczy Ptu Przasnyskiego *Iłycki;* Nauczyciele: Gimnazjum Gub: w Warszawie *Karra*, i Instytutu Szlacheckiego w Warszawie *Roman;* p. o. Nauczyciela w tymże Instytucie, były Młodszy Nauczyciel Gimnaz: w Tiflisie *Perejra*, ze starszeństwem. Z Sekretarza Gub: na Sekretarza Kollegjalnego: P. o. Sekretarza Biura Naczelnika Ptu Ostrołęckiego *Czajewski*, ze starszeństwem. Z Regestratora Kolleg: na Sekretarza Guber:, P. o. Tłómacza w Rządzie Gu: Radom: *Witwieński*, ze starszeństwem. Na Regestratora Kolleg:, Pisarz Gimnaz: Gub: w Suwałkach *Osipowicz*, ze starszeństwem.

Rada Administracyjna mianowała Xdza Jakóba *Godziszewskiego*, Komendarza Kościoła w *Wierzchach*, Proboszczem Kościoła Parafialnego we wsi *Czastarach* w Pcie *Wieluńskim*, Gub: *Warszawskiej*.

Zarząd Okręgu Pocztowego Królestwa Polskiego. Podaje do wiadomości publicznej, że na zasadzie nowej konwencji pocztowej pomiędzy *Rossją* i *Austrją*, zawartej i w wykonanie już wprowadzonej, opłata od korrespondencji listowej z *Polski* do *Austrji* i przez *Austrję* do krajów *Państwa Kościelnego, Wielkiego Xięztwa Toskańskiego*, tudzież Xięztw: *Modeny* i *Parmy*, i nawzajem Pocztą przesyłanej, zniżoną została w ten sposób, że za list zwyczajny to jest jednego łuta wagi nieprzewyższający, pobieranem będzie: 1) Do 23 miejsc w Cesarstwie *Austrjackiem* bliżej granicy naszej leżących, opłaty krajowej kop: sr. 10; porto zagranicznego kop. 4, razem kop. 14. 2) Do 68 miejsc w dalszych Okręgach Cesarstwa *Austrjackiego* położonych, opłaty krajowej kop. 10; porto zagraniczne kop. 7, razem kop: 17. Które zaś mianowicie miasta Cesarstwa *Austrjackiego*, pod względem taxy należą do 1go, a które do 2go z powyższych punktów, wiadomość tę obejmuje szczegółowy alfabetyczny wykaz, na każdym Urzędzie i Expedycji pocztowej znajdujący się. 3) Do wszystkich innych miejsc Cesarstwa *Austrjackiego* wykazem, o którym powyżej mowa nie objętych, tudzież do krajów które już weszły do *Austrjacko-Włoskiego* związku pocztowego, opłaty krajowej kop. 10; porto zagranicznego kop. 10, razem kop. 20. Waga listów rozdrobnieniu nie ulega, i dla tego za list większej nad łut jeden wagi, pobiera się opłata pocztowa jak za 2 łuty; za list większej nad 2 łuty wagi pobiera się jak za 3 łuty i t. d. podwyższając taxę do następnej progressji, za każdą przewyżkę wagi listu nad całość łutową. *Listy proste* adresowane do miejsc w wykazie poszczególnionych mogą być przyjmowane na pocztę, stosownie do woli oddawcy, albo na koszt odbierającego, albo za opłatą *franco aż do miejsca przeznaczenia*. *Listy rekomendowane*, nie inaczej jak *za opłatą franco do miejsca przeznaczenia* na pocztę przyjmowane być mogą. Za listy rekomendowane pobiera się: opłata krajowa *podwójna*, porto zagraniczne *pojedyncze*, i opłaty assekuracyjnej dla *Austrji* po k. 7 od każdego listu, bez względu już na wagę onego. Na każdy list frankowany udzielony być powinien kwit pocztowy za opłatą po kopiejek 2; lecz na takie listy frankowane które będąc podane w pogranicznym naszym od strony *Austrji* Urzędzie lub Expedycji pocztowej, są adresowane nie dalej jak do przeciwległego Urzędu pocztowego *Austrjackiego*, kwity pocztowe wydawane być powinny bezpłatnie t. j. bez wymagania za takowe powyższych 2ch kop: sr. *Uwaga. Listy i innego rodzaju korrespondencje* adresowane *do Grecji, na wyspy Śródziemnego i Adryatyckiego morza*, tudzież do krajów *Włoskich*, które do *Austrjacko-Włoskiego* związku pocztowego dotąd jeszcze nie weszły, nie inaczej do czasu na pocztę przyjmowane być mogą, tylko *na koszt odbierającego*. Posyłki zwyczajne, pieniężne, tudzież z dokumentami do *Austrji*, lub do krajów za *Austrją* położonych adresowane, przyjmowane są na Pocztę tak samo jak dotąd to jest albo na koszt odbierającego, albo za opłatą franco *tylko do naszej granicy Austrjackiej*.— Naczelnik Okręgu X. *Golicyn*. Naczel: Sekcji, *Żukotyński*.

Warszawski Ober-Policmajster.— Z dniem 20 Grudnia (1 Stycznia) 1854/5 r., rozpoczynają się zabawy w salach redutowych. Stosownie przeto do dawnych rozporządzeń, zawiadamia się osoby tak wojskowe jako i cywilne, że na tych zabawach laski, parasole, futra, salopy i płaszcze, składane być mają za kontramarkami, w miejscach na ten cel urządzonych; tudzież, że w przyległych sali maskaradowej pokojach, gdzie bufety będą urządzone, nie wolno nikomu palić cygar i fajek, i wreszcie, że zbieranie kwest w czasie maskarady, jest zabronione.— Jenerał-Major, *Gorłow*.

Ś. p. Sabina z Paschalskich *Reklewska*, Żona Urzędnika Wydziału Górniczego przy Komissji Rzą: Przych: i Skarbu, po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona ŚŚ. SAKRAMENTAMI, wczoraj w wieku lat 27, przeniosła się do wieczności. Stroskani Rodzice, Mąż wraz z Synem i Brat, zapraszają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych, na exportację zwłok Jej, jutro o godz: 2ej po południu, z Kaplicy XX. *Dominikanów*, na smętarz *Powązkowski* odbyć się mającą.

Kornelja z Wołowskich *Dziewulska*, Żona Urzędnika Komissji R. P. i Skarbu, przeżywszy lat 36, po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzona ŚŚ. SAKRAMENTAMI, wczoraj przeniosła się do wieczności. Pogrążony w ciężkim smutku Mąż wraz z Dziećmi, zaprasza Rodzinę i Przyjaciół, na wyprowadzenie zwłok zmarłej, jutro o godz: 3ciej po południu, z domu N° 1055e przy ulicy *Grzybowskiej*, na smętarz *Powązkowski* odbyć się mające.

Ś. p. Walerja z Ostaszewskich *Ciemniewska*, Właścicielka dóbr ziemskich Guberoji *Płockiej*, zaledwie 26 lat przeżywszy, w dniu 28 b. m., o godz: 6tej wieczorem, zeszła z tego świata. Zwłoki Jej przewiezione zostaną do dóbr *Gołodczyzna*, zkąd w dniu 3 Stycznia 1855 r., exportacja do Kościoła w *Sońsku*, a w dniu następnym pogrzeb nastąpi. O czem w bolesnym smutku pozostały Mąż, Familję i Przyjaciół oddalonych zawiadamia, i na powyższą ceremonję zaprasza.

Tylokrotnie wspomniany w piśmie naszem *Potok*, zwany *Złotym*, dziś dobra JW. Jenerała-Adjutanta JE-

GO CESARSKIEJ MOŚCI, Wincentego Hr: *Krasińskiego*, jest miejscowością nieustanuie zajmującą naturalistów krajowych. W dniu 2gim z. m., dziewczyna z kuźni tamecznej, czerpiąc z poblizkiego stawu wodę konewką, uczuła, że jej wpłynęło z pluskiem do konewki, i zanurzyło się do dna coś nakształt wielkiej ryby. Natychmiast więc wróciła się z tą zdobyczą do kuźni, ale przyniosła nie rybę, lecz ptaka, który się okazał być młodym *nurem* z gatunku *Podiceps cristatus*. Mieści się on dziś w jednym z tutejszych zbiorów ornitologicznych. Pomiędzy należącym do dóbr *Potoka* folwarkiem, *Żóraw* zwanym, a wsią *Mokrzesz*, w dniu 20tym Września r. b., w którym panował mocny wiatr zachodni, i trwał deszcz całodzienny, włościanin orzący pole ujrzał osobliwego ptaka, podobnego z lotu do *jastrzębia gołębnika*, a tak zmordowanego, że za każdem uleceniem upadał na ziemię. Włościanin pośpieszył za nim, i nie mogącego się zerwać, kijem od bicza zabił. Okazało się, że to była dla naszych stron osobliwość nadzwyczajna: młody *wydrzyk pasożytny* (*Lestris parasitica*), ptak wodny, którego nie objął ani Hr: *Wodzicki* swoim spisem ptaków *Krakowskich*, ani P. *Taczanowski* spisem ptaków Gub: *Lubelskiej*, ani też Hr: *Tyzenhauz* nie podaje w swojej *Ornitologji*, ażeby ten gatunek zalatywał kiedy z krajów polarnych *Europy* i *Ameryki*, w których mieszka. *Wydrzyki* są bardzo podobne do *mew* czyli *wron morskich*, i w jednychże z niemi miejscach żyją, ale nie w zgodzie; bo ilekroć *wydrzyk* spostrzeże, iż *mewa* jaką zdobycz niesie, ściga ją zapamiętale i dopóty, dopóki *mewa* nie porzuci niesionej zdobyczy, którą *wydrzyk* pochwyca i zjada.

W miejsce rozsyłania biletów z powinszowaniem *Nowego Roku*, złożyli w Redakcji *Kurjera*, JJWW. i WW., następujące ofiary: Dla Instytutu Ś. KAZIMIERZA, Rz: Rad: St: *Muchanow*, rs. 15.— Dla War: Tow: Dob:, Radca Tajny *Łaszczyński* rs. 3; Mikołaj *Czarnomski* rs. 3; Stanisław *Potocki* z Małżonką rs. 5.— Dla sierot przy temże Towarzystwie: Hrabina z Tarnowskich *Małachowska* rs. 5; Wdowa po Rz: Rad: Sta: *Zacharkiewicz* rs. 2.— Dla Instytucji Jałmużniczej przy Kościele PP. *Sakramentek*, dla rozdania wstydzącym się żebrać: Rz: R. St: Jan *Turski*, Członek Senatu, z Małżonką, rs. 3; K. J. *Oyrzanowscy* kop. 75; Jan *Zawisza* rs. 5.— Dla Domu Schronienia Opieki N. MARJI P.: Radca Tajny *Łęski* rs. 4; Radca Tajny *Trębicki* rs. 3. — Dla Zakładu Śtej MARTY: Konstanty Hrabia Ordynat *Zamoyski* rs. 12; Andrzej i Róża z Hra: Potockich Hrabiostwo *Zamoyscy* rs. 6.— Dla Instytutu mor: zan: dzieci: Róża *Sobańska* rs: 10; Stanisław *Lesser* z Małżonką rs. 3; Justynian *Karnicki* rs. 3.— Dla starców Gminy *Ewangelickiej*: Radca Stanu Dr *Stakebrand* z Małżonką rs. 3; Karol *Bogk* z Małżonką rs. 3.— Dla sierot tejże Gminy: Dr Teodor *Heinrich* z Małżonką kop. 50, (i dla sierot pod opieką W. T. Dobrocz: zostających rs. 1 kop. 50); Radca Kollegjalny *Przyłuski* z Małżonką rs. 2.— Dla Szpitala *Ewangelickiego*: Jenerał-Lejtnant, Senator *White* rs. 3; Radca Dworu Wilhelm *Kolberg* z Małżonką rs. 3.

Naturaliści zajmujący się badaniem zwierząt krajowych, największą mają trudność w dostawaniu rzadszych gatunków *niedoperzy*; że zaś zwierzątka te kryją się na zimę po piwnicach i innych schronieniach, gdzie łatwo mogą być znajdowane; przeto naturaliści wspomnieni, udają się z prośbą do mieszkańców rozmaitych okolic, aby im pomoc swą w tej mierze udzielić raczyli. Przesłanie takowych *niedoperzy* w porze zimowej, jest bardzo łatwe, chociażby ze znacznej odległości; pozostające bowiem przez całą zimę w pewnym stopniu uśpienia, można owinięte w bawełnę pakować w pudełka i pocztą expedjować albo do *Warszawy* bądź przez pośrednictwo Redakcji *Kurjera Warszawskiego*, bądź wprost pod adresem Profesora *Wagi*, albo do *Lublina*, pod adresem *Znatowicza* Sekretarza leśnego przy tamtejszym Rządzie Gubernjalnym, albo nakoniec do *Radomia* pod adresem Wł: *Taczanowskiego*. Badacze nasi spodziewają się że Obywatele ceniący nauki, przyjdą im w pomoc, i zaopatrzą ich w rozmaite gatunki, które dopełnią tworzące się zbiory i dopomogą do dokładniejszego poznania pod tym względem kraju naszego.

Niedawno mieliśmy sposobność oglądać w składzie *sygar*, w pałacu Hr: A. *Zamoyskiego* na *Nowym-Świecie*, piękny obraz, przedstawiający widok z okolic *Nad-Niemna*. Artysta obrał scenę zimową; z po-za opony lodowej, sterczą urocze kontury wspaniałej przyrody; blady Xiężyc zasępiony chmurami, rzuca blade światło na ten krajobraz miły dla oka, nacechowany rzewną melancholją. Obraz ten, jak nas objaśniono, jest do nabycia w tymże składzie.

W zakładzie artystyczno-litograficznym Maxymiljana *Fajansa*, wyszło trzecie wydanie *Kalendarza ściennego chromolitografowanego* na rok 1855, o którym tyle chwalebnych wzmianek dzienniki umieściły. Sympatyczne przyjęcie, jakie dwa pierwsze wydania uzyskały, jest zakładem dalszego powodzenia tej nowości. Exemplarzy dostać można w samym zakładzie, w xięgarniach i składach materjałów piśmiennych.

Jak czasem w drukarstwie trudno się ustrzedz pomyłek, świeżem niechaj będzie przykładem pomyłka tego rodzaju zaszła w tych dniach w jednej z gazet *Paryzkich*. Gazeta ta donosi o zaręczynach (*fiançailles*), przeszło 80-letniego Członka Akademji *Francuzkiej*, kiedy rzeczywiście o pogrzebie jego (*funérailles*), donosić chciała. *Litera docet litera nocet*.

(A. u.) Niezaprzeczenie ulepszenia we wszystkich prawie gałęziach przemysłu i handlu dochodzą w naszym kraju do wykwintnej doskonałości; jednak między innemi jest jeszcze jedna gałęź przemysłu znacznych ulepszeń wymagająca, a tą są domy zajezdne. Z prawdziwą więc przyjemnością poczuwam się nawet być w obowiązku oznajmienia przez pisma publiczne, że i tu nie pozostaje nic więcej do życzenia, jak tylko naśladowanie istniejącego już od lat kilkunastu *Hotelu Berlińskiego* w *Kaliszu*. To co piszę, piszę z przekonania, gdyż niejednokrotnie zdarzyło mi się stać w tym hotelu, i za każdym razem znajduję udoskonalenia dążące do wygody goszczących. Obecnie *Hotel Berliński* powiększony został tak, że w ogóle obejmuje 30 numerów o każdej porze ogrzanych, z elegancją umeblowanych, i to od kop. 22½ do rs. 1½ na dobę, oraz stajnie na 60 koni. Pominąwszy jednak wygodę, usługę, kuchnię, słowem wszystko czego tylko wymagać można, a co bez przesady może iść w porównanie z słynnemi zagranicznemi hotelami, nadewszystko ocenić należy ujmującą uprzej-

mość Gospodarza nieodstępnie czuwającego nad spełnieniem najdrobniejszych życzeń swych Gości. Właściciel *Hotelu Berlińskiego* w *Kaliszu*, wziął za zasadę, aby goszczącym za ich pieniądze nietylko dać to co już koniecznie dać trzeba, jak się powszechnie dzieje, ale raczej aby każdego w zupełności zadowolić bezwzględnie na własną korzyść. Słowem powiadają: »wszędzie dobrze, a w domu najlepiej"; kto zaś zna ten hotel, powie: wszędzie dobrze, a w *Hotelu Berlińskim* w *Kaliszu*, jak w własnym domu, najlepiej.— *L.*

Dotąd w razie puszczenia w świat wiadomości, która później okazała się fałszywą, nazywano ją powszechnie *puffem*. Później weszła w modę nazwa *kaczki dziennikarskiej*, i tę używali wszyscy. Nakoniec ukazał się *tatar*, i każde puszczenie podobnej fałszywej wieści, mianowano *puszczeniem tatara*. Tymczasem puryści, powstali przeciw wszystkim tym trzem nazwom. Pierwszą zapragnęli usunąć dla tego, że pochodziła z języka *niemieckiego*; druga była dosłownem tłumaczeniem, a raczej naśladowaniem *francuszczyzny*; trzecia nakoniec okazała się tylko *okolicznościowa*. Dla zastąpienia zaś tych wyrażeń i oddania ich w całej swej sile, radzili nam użyć dawnego polskiego okresu: *puścił bąka*, który to samo oznacza względnie sfałszowanej wieści, ile wyrażenie: *strzelił bąka*, oznacza pomyłkę. Przeciw dwom pierwszym wyrazom, to jest przeciw *puffowi* i *kaczce*, nie znajdujemy nic do tłumaczenia, ale trzeci czyli *tatar*, jakkolwiek *okolicznościowy*, zdaje się zasługiwać na uwagę, zwłaszcza gdy wszystkie tego rodzaju przysłowia, powstały jedynie z okoliczności, i uświęcone zostały zwyczajem. Niechcąc wszakże upierać się przy zdaniu naszem, zwłaszcza gdy idzie o czystość i zachowawczość języka, rzucamy tę kwestję w świat do rozstrzygnienia, w tej nadziei, że nie jeden znajdzie się myśliciel, i miłośnik mowy polskiej, który udzieli nam swoje zdanie co do przyswojenia, *puffa, kaczki, tatara*, lub *bąka*; a my w takim razie, nieomieszkamy ze światłych uwag większości korzystać, dla zachowania języka od szwanku.

Z powodu uczynionej przez nas wzmianki o ruchu trupp dramatycznych na prowincji, i o liczbie odznaczających się w tych truppach Artystów, dodać musimy niektóre osoby, pominięte w owem sprawozdaniu, a zasługujące na wymienienie ze względu na talent jakim się zalecają. Do rzędu tych należą: Ignacy *Kaczkowski;* dalej P. *Trynkhaus* uczeń *Chełchowskiego*, a będący w truppie Pani *Kłyszyńskiej;* wreszcie P. *Misiewicz*, z truppy *Okońskiego* i Bolesław *Nowiński*, z truppy ojca swego w *Lublinie*. Obok tego, pierwszy z nich Pan Ignacy *Kaczkowski*, zajmując się monografją teatrów prowincjonalnych, a posiadając ciekawe do tego materjały od r. 1811, to jest od daty ukonsensowania podobnych trupp po prowincjach, przyczyni się niemało wydawnictwem podobnego dzieła do rzucenia światła na stan i rozwój sztuki dramatycznej w kraju. Może już nawet w nadchodzącym 1855 roku, ujrzymy tę pracę jego w jakiem z pism perjodycznych, co ma poprzedzić wydanie całego dzieła w r. 1856.

Szopki krążą ciągle wieczorami po mieście, przedstawiając swoich *Herodów*, *czartów*, *śmiercie* i t. p., a niezbędne przy ich dyalogach figury. Dawniej nieco wspominaliśmy już o postępie owych *szopek*, jaki mianowicie pod względem piosnek i gawęd poczyniły. Zachowując bowiem całą ich prostotę, okrzesały się one znacznie, z różnych, a rażących poprzednio wyrażeń. Dziś to samo o nich powtórzyć można, i najbiedniejsza nawet *szopka*, z najniedokładniejszemi figurkami często jeszcze do karykatur, jak do jakich istot podobnemu, nie zrazi mimo to swoim dyalogiem, i nieodstraszy słuchaczów.

Która z Osób płci pięknej zgubiła *woalik;* może go odebrać każdego czasu w Redakcji *Kurjera*, za udowodnieniem własności, i wrzuceniem co łaska do puszki dla biednych, stosownie do woli Znalazcy.

Kurs wczorajszy: za *pół-imperjały*, dają rs. 5 kop: 34; za *obligi Skarbowe* oprócz kuponu, żądają rs. 74 kop: 33, dają rs. 74; wartość kuponu rs. 1; za *listy zastawne* IIIgo Okresu oprócz kuponu, żądają rs. 14 kop: 96½, dają rs. 14 k. 94; kupon kop: 1⅓.

Anglja. *Londyn, 15 Grudnia.* — PP. *Peto, Brassey* i *Betts*, podjęli się wybudować kolej żelazną z *Balaklawy* do obozu *angielskiego;* wysłano już w tym celu znaczną liczbę robotników. — Pan *Lancaster*, wynalazca dział daleko-nośnych, udał się do *Wholverhampton*, by tam kierować robotą sztab żelaza formy szczególnej i wyrobu trudnego, które służyć mają jako pociski. — W fabrykach w *Falkirk* obstalowano dla armji w *Krymie* 1,200 pieców żelaznych, *kanadyjskiemi* zwanych; piece te mają być dostawione za dwa tygodnie. — Pan *Soyer* donosi, że wynalazł kuchnię obozową, mogącą przy pomocy 4ch tylko ludzi w dwie godziny zgotować obiad na 1,000 żołnierzy; cały apparat kosztuje 100 fun: szt:.— Na posiedzeniu Izby, Lord *Russell* oświadczył, że na nieszczęście, traktat nowy z *Austrją* z 2go Grudnia, nic stanowczego nie obejmuje, i że do tej pory *Austrja* nie jest związana żadnemi nieodwołalnemi zobowiązaniami. — Rząd postanowił wyprawić do *Krymu* posiłki w jeździe dopiero na wiosnę.— Wojska w *Krymie* otrzymają medal; na sztandarach pułków umieszczą wyrazy: *Krym, Alma, Inkerman.* — Gabinet żądał, by mu pozwolono zaciągnąć 15,000 cudzoziemców; Izby zmniejszyły pozwolenie do 10,000. W Izbie Lordów, Xiążę *Richmond* objawił nadzieję, że rząd nie będzie zaciągać jeńców ani zbiegów. — Lord *Aberdeen* zapewnił Izbę, że traktat z *Austrją* wcale nie obejmuje zaręczenia temu Mocarstwu całości jego terrytorjum, i że podobne zobowiązanie nigdy nie mogło istnieć w myśli rządu *Angielskiego*.— W d. 15 b. m., obie Izby jednomyślnie zatwierdziły *votum* dziękczynne armji i marynarce. (J. de St. Pét:).

Austrja. — W d. 24 b. m., dwór w *Wiedniu* obchodził siedmnastą rocznicę urodzin Cesarzowej w kółku rodzinnem tylko.— W d. 23, odbył się pogrzeb zmarłego w *Wiedniu* Jenerała *Angielskiego*, *Du Plat*. — (Neue Pr: Ztg).

Wiedeń, 12 Grud:.— Ruch wojsk ku granicy północnej codzień się powiększa. — Z *Lwowa* piszą pod d. 9, że uzbrojenia *Austrji* nie ustają; bataljony pogranicza wojskowego, otrzymały rozkaz ruszenia na południo-zachód *Galicji;* korpus 6ty (z *Włoch*), stanie w Arcy-Xięztwie *Austrjackiem*.—PP. *Brandeis* i *Weikersheim* (dom handlowy *Wiedeński*), zawarli z rządem *Angielskim* kontrakt o dostawę do *Krymu* 30,000 ko-

żuchów, 30,000 czapek futrzanych, 60,000 par spodni flanelowych, 60,000 par rękawiczek, 60,000 par skarpetek wełnianych, 400 baraków, z których każdy na 24 ludzi. Trzy okręta z częścią tych przedmiotów już odpłynęły z *Tryestu*. Feldzeugm: *Sohlik*, Dowódzca 4ej armji, przybył do *Wiednia* za urlopem. — Feldzeugm: *Hess*, ma zostać mianowany Feldmarszałkiem. — Według listów z *Warny*, połowa sił rozporządzalnych *Omera* Baszy, zbiera się w tem mieście i odpłynie do *Krymu* pod dowództwem samego *Serdara;* nie wyląduje wszakże w *Bałakławie*.— Linja telegraficzna z *Jass* do *Czerniejowic*, zostanie ukończoną w Grudniu jeszcze. — Wkrótce zamknięte zostaną rady wojenne, a Baron *Hess*, odjedzie natychmiast do armji w towarzystwie Komisarzy *Francuzkiego* i *Angielskiego*, Jenerałów *Letang* i *Du Plat*.—Goniec Gabinetu *Angielskiego* w d. 11, przywiózł ratyfikację traktatu z 2 Grudnia.— W d. 14 w *Wiedniu* Pełnomocnicy *Francji*, *Anglji* i *Austrji*, zamienili ratyfikacje traktatu z 2 Grudnia. (Jour: de St. Pet:).

Francja. *Paryż, 25 Grud:*. — Ciągle krążą pogłoski najrozmaitsze o pożyczce; nie wiadomo nawet z pewnością summy, zdaje się że nie będzie przechodzić 400 miljo: fr.— Kassy oszczędności mają przejść pod administrację rządu (w d. 31 Grud: 1852), kassy te liczyły 248 miljo: fr. w swym depozycie.— Sprawa o dzierżawę kolei *Austrjackich* dotąd jeszcze stanowczo załatwioną nie została; PP. *Pereire* i *Galiera*, udali się do *Wiednia* w tym celu.— Spodziewają się podatku dodatkowego z 17 cent: od franka. (Ind: Bel:).

Paryż, 26 Grud:, (d. t.) — Cesarz dziś uroczyście otworzył posiedzenia Izb. W mowie tronowej wspomniał o potrzebie pożyczki z powodu powiększania na r. p. armji o 140,000 ludzi. (N. Pr: Ztog).

Paryż, 15go Grud: — Rząd najął wszystkie okręta szrubowe zbudowane dla rządu *Sardyńskiego* przez PP. *Maro et Com:* w *Blackwall*, równie jak okręty zbudowane dla rządu *Mexykańskiego*.— Na radzie Ministrów rozbierać miano kwestję, czy z powodu dzisiejszego położenia nie należało by zmienić w duchu liberalnym niektórych praw zwłaszcza prawa o prasie. Większość Ministrów była za zmianami liberalnemi, Cesarz jednak nic nie postanowił. — Z rozkazu Cesarza odroczono składkę narodową z 30 miljo: fr. projektowaną dla wdów po zabitych żołnierzach w wojnie *Krymskiej* i dla ranionych.— Wsiadanie na okręty wojsk w *Tulonie* i *Marsylji* nie ustaje.— W d. 12, odpłynął z *Hawru* parowiec *Angielski New-York*, z zapasami dla armji; ma on d. 28 b. m., zawinąć do *Konstantynopola;* wiezie 75 powozów ambulansowych, wielkie zapasy apteczne, wędliny, suchary, mąkę, mundury, namioty.— *Monitor* dzisiejszy zaprzeczył pogłosce, że *Rossja* robiła propozycje pokoju *Anglji* i *Francji*. (J. de St. Pet:).

Hiszpanja.— Gabinet na posiedzeniu z 19, przedstawił swój program, jest on bardzo monarchiczny i żąda otrzymania dwóch Izb; Gabinet z przyjęcia tego programu, który jest jakby zebraniem zasad nowej konstytucji, robi kwestję ministerjalną; ztąd pogłoski o przesileniu gabinetowem. Kortezy w d. 20, zajmowały się rozprawami nad adresem, które tak były żywe, iż kilka wyzwań na pojedynki ztąd z nich się wywiązało; niektóre jednak ułagodzono. (Ind: Belge).

Prusy.— Na skutek rozkazu Ministerjalnego, do każdego z dziewięciu pułków artylerji, dodaną będzie nowa baterja 6-funtowa z ośmiu dział. Oprócz tego rozkazano robić lawety do dział pexhansowych 50 i 25 funtowych. (J. de St. Pet:).

Turcja. *Konstantynopol, 4 Grudnia.* — Minister skarbu *Mussa-Saffeti* Basza, został mianowany Ministrem handlu; jego zaś miejsce zajął *Saffik* Basza. Niełaskę *Mussa* Baszy przypisują wpływom Lorda *Redcliffe*.— Do *Krymu* ciągle przepływają tędy wojska. *Francuzi* pozostawili pod *Bałakławą* tylko okręta parowe; *Anglicy* mają tam także okręta żaglowe.— *Soldatenfreund* zapewnia według doniesień z *Bukarestu*, że 20,000 ludzi z armji *Omera* Baszy rusza forsownemi marszami do *Warny*, gdzie *Omer* był spodziewany 13 b. m.; chce bowiem być obecnym wsiadaniu tych wojsk na okręty. *Feryk-Mahmud* Basza ma dowodzić wyprawą do *Krymu; Omer* zaś ma się udać do *Szumli* i *Konstantynopolu*. Owe 20,000 *Turków* ma wylądować w *Eupatorji* i zagrozić *Perekopowi*, co przed trzema miesiącami mogło mieć pewne znaczenie, ale dziś spotkają *Rossjan* zbyt tam przygotowanych. *Anglicy* ufortyfikowali bardzo silnie *Bałakławę*.— Z *Trebizondy* donoszą, że obóz zimowy z *Czuruksu* ma być przeniesiony do *Batum*, a obóz z *Kars* do *Erzerum*. Armja *Karsu* ma liczyć teraz 26,400 ludzi. — Z *Belgradu* donoszą, że rząd *Serbski* zajmuje się prowadzeniem linji telegrafów z *Alexinac* na swej granicy do *Semlina;* rząd *Turecki* ma poprowadzić linję telegrafów z *Konstantynopola* do *Alexinac*, by stolicę *Turcji* połączyć z linjami telegraficznemi *Europejskiemi* jak najspieszniej.— Xiążę *Stirbey*, czyniąc zadość przedstawieniom *Turków*, udzielił dymisję wielu Urzędnikom podejrzanym o sympatje *rossyjskie;* Hospodar z niechęcią na te dymisje przystał.— Pułkownik *Angielski Siemens*, odpłynął do *Krymu* z poleceniami od *Omera* Baszy. (Gaz: Augs:).

Rozmaitości.— Alex: *Dumas*, opisuje następnie swoją łatwość i wytrwałość w pracy: »Każdy człowiek ma swoje powołanie; mojem jest praca, którą kocham dla niej samej, nie dla zysku, bo ci co mię znają, wiedzą, jak mało z niej korzystam. Nie chodzę do teatru nawet wtedy, gdy przedstawiają moje sztuki; nie bywam w towarzystwach, nie grywam w karty, nie piję i mało co jadam; tytuniu nie paliłem nigdy, nie mam ani koni, ani powozów, mój ubiór kosztuje najwięcej 500 franków rocznie, na szewca wydaję tylko 100 fr:; nie mam przeto żadnych potrzeb, prócz kilku zamiłowań. Ale te są częstokroć kosztowniejsze, mówią ludzie. Zapewne: mam np. zamiłowanie, płacić długi, których po największej części nie robiłem, i to zamiłowanie kosztuje mnie rocznie 300,000 fr. Niechże inny, mniej wytrwały w pracy, zdoła zarobić tyle piórem, by mógł opłacać takie długi! Ale opowiem Państwu, jak rozkładam moją pracę: z 24 godzin, stanowiących dzień, poświęcam 12 pracy, 3 czytaniu, 2 jedzeniu i rozmowie, a 1 przechadzkom; to wynosi razem 18 godzin; pozostaje mi przeto jeszcze 6 do spania, na nieprzewidziane przeszkody i t. p. Ile można dokazać dwunasto-godzinną pracą, trzech-godzinnem czytaniem, tego nie pojmuje większa część ludzi. Pracując dziennie 12 godzin, można napisać rocznie 50 tomów, i dwa, trzy, lub cztery

dramata; przez trzy-godzinne czytanie, można przygotować tych 50 tomów i 4 dramata na rok przyszły.” — Pewna Pani z *Warszawy* przybywszy po-raz pierwszy do *Paryża*, posłała natychmiast męża po rękawiczki. Gdy tenże powrócił, zapytała: »Wieleż kosztują?” »Trzy *franki*.” »Tak drogo? no, ale to zapewne są prawdziwe *Paryzkie*?”

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Bielański Stan: Oby: z Białegostoku nr 603; Drogopułow Nadzieja Żona Majora z Grodna nr 570; Gutowski Wład: Oby: z Leszczydołu nr 2673; Michałowski Walerjan Porucz: z Dynaburga nr 570; Markowski Leon: Oby: z Straszewa nr 584; Muchanow Alex: Student Uniw: z Moskwy nr 1592; Sztranden Pułko: z Brześcia Lit:.

Wyjechali: Chodakowski Jan Oby: do Rakowa; Domański Józef Oby: do Siedlec; Orsetti Wład: Oby: do Skrzany; Skotnicki Wład: Ob: do Lubojny; Sewastjanow Jen:-Major do Lublina.

Przyjechali koleją żelazną: Krasiński Kar: Ob: z Bruxelli nr 1245; Kessler Doktór z Berlina nr 603; Oczkowski Fran: Kontroller żeglugi parowej z Krakowa nr 112.

Wyjechali koleją żelazną: Nowakowski Józ: Kup: do Krakowa.

DONIESIENIA.

Na żądanie Marjanny Mirowskiej po ś. p. Rafale Mirowskim pozostałej Wdowy, odbędzie się przed podpisanym Rejentem Kancellarji Liceniańskiej Gub: Warsz: w Warszawie, w d. 21 Grudnia (3 Stycznia) 185⁴/₅ r. o godz: 10 z rana, pod Nr 25 przy ulicy Śgo Jana położonym, sprzedaż przez publiczną licytację, rozmaitych Ruchomości, jako to: Garderoby, Bielizny, i Sprzętów domowych, do spadku po ś. p. Rafale Mirowskim pozostałego, należących, na którą chęć kupna mających zaprasza się.— Teofil *Brzozowski*, Rejent K. Z. G. W.

Dnia 28 b. m. przechodząc przez ulicę Bracką, o godz: 10 wieczorem, zgubioną została **PORTE-MONETKA**, w której znajdowało się papierami 42 rsr., a przytem różne notatki. Łaskawy Znalazca może zatrzymać sobie wszystkie pieniądze, a Portmonetkę z różnemi notatkami, niech raczy odnieść do domu Doktora Zaboroskiego, na ulicę Bracką pod Nr 1585, a Stróż okaże miejsce.

W zeszły Czwartek wieczorem idąc z Teatru do Hotelu Rzymskiego, zgubioną została **SZPILKA** podwójna złota, z łebkiem w kształcie węzła. Uprasza się o oddanie tejże Szpilki pod Nr 482 przy ulicy Miodowej, do Właściciela domu, za nagrodą rs. 2.

W Gub: Wołyńskiej, Pow: Włodzimierskim, w majętności Mykityczy, oprócz **SARN**, o których było ogłoszono, jeszcze są u Dziedzica do zbycia **SKURY** psie, w dość znacznej ilości.

Cztery **KONIE** powozowe, młode, maści szpakowatej, wraz z Uprzężą i Powozem używanym, na stojących resorach, zdatnym do podróży, są do sprzedania. Wiadomość dalsza u Szwajcara Hotelu Saskiego.

PŁASZCZ Niedźwiedzie, suknem kryty, w dobrym stanie, jest do sprzedania za umiarkowaną cenę, przy ulicy Długiej pod Nr 556, w Hotelu Drezdeńskim. Szwajcar Stanisław wskaże.

Para rosłych **KONI** powozowych, oba Ogiery, wraz z Chomątami angielskiemi, mało używanemi, i Krakowskiemi, jest do sprzedania przy ulicy Elektoralnej, naprzeciwko Kościoła Śgo Karola Boromeusza, pod Nr 766. Wiadomość u Właściciela domu.

Znany powszechnie z gustu i rzetelnej ceny St: Dziechciński, utrzymujący MAGAZYNY DAMSKIE NOWOŚCI PARYZKICH, przysposobił na nadchodzący Karnawał, wielki jak zawsze dobór **DOMIN** Axamitnych, Atłasowych i Mantynowych, bogato ubieranych koronkami i świecidłami, świeżo robionemi, po cenie zniżonej; przy ulicy Miodowej N° 486, gdzie figura w oknie; drugi na Krakowskiem-Przedmieściu N° 447, naprzeciw Bernardynów.

Powodowany niewłaściwem postępowaniem P. Emanuela *Schlesingera*, który w Nrze 329 *Kurjera* z d. ²/₁₄ Grudnia r. b., spadkobiercom P. *Białobrzewskiego* o nieszczęśliwym skutku procesu zemną toczonego, zawiadamia, oraz ich tak *niewcześnie* z pretensjami o koszule, w drugiej instancji wyrokiem mi przysądzone, odsyła; oświadczam niniejszem, iż się oddawna z spadkobiercami P. *Białobrzewskiego*, względem koszul u mnie złożonych porozumieć pragnę, i że się do zwrotu takowych, za poprzedniem wylegitymowaniem, z największą chęcią przychylę. Przytem uważam sobie za obowiązek przypomnienia P. E. *Schlesingerowi*, iż i u niego jeszcze dwie koszule znajdują się, które P. *Białobrzewski*, w składzie jego był kupił, a których w zamieszczonem obwieszczeniu spadkobiercom bynajmniej nie wspomina.— Co się zaś tyczy tytułu subjekta, którym mnie P. E. *Schlesinger* obdarzyć raczył, pozwalam sobie odpowiedzieć, iż od dwóch lat jestem Kupcem i zarazem niemiłym konkurentem P. E. *Schlesingera*. Ponieważ wreszcie ciągłe zaczepki ze strony P. E. *Schlesingera*, w *Kurjerze* zamieszczane z powodów bardzo płaskich, *bo z zazdrości większego zaufania*, jakie szanowni Rodacy we mnie pokładają, pochodzą; nie myślę przeto nadal w sposób podobny z P. E. *Schlesingerem* wojny toczyć, tem więcej, iż uważam za rzecz niestósowną, szanowną Publiczność tak błahemi kwestjami zajmować.— *Wrocław* dnia 19 Grudnia 1854 roku.— Roman *Oberfeld*.

Pani Eliza z Vaprot *Kruszyńska*, Akuszerka, patentowana tak przez Urząd Lekarski tutejszy, jak i przez Instytut Położniczy *Paryzki*, po powrocie swoim z zagranicy, ma zaszczyt donieść Osobom interesowanym, iż mieszkanie obrała przy rogu ulic *Bielańskiej* i *Senatorskiej*, w domu *Lewenberga* pod Nr 467. Przyjmuje na czasowe mieszkanie do siebie, chore potrzebujące jej starań. Ubogim bezpłatnej porady udziela codziennie od godziny 10tej z rana do 12tej.

Z powodu zakładanych u mnie przez wierzycieli Teodora Knor, Malarza w Warszawie mieszkającego, licznych aresztów, oświadczam, iż żadnych funduszów tegoż Knora nie posiadam, a tym sposobem czynione u mnie areszta, pociągają za sobą tylko bezużyteczne koszta i trudności. — Warszawa, dnia 2 (14) Grudnia 1854 r.—J. *Grodzicki*, Właściciel domu Nr 411.

Przy ulicy Sto-Krzyzkiej pod Nr 1329, są do sprzedania **MEBLE** mahoniowe, Kanapa, 12 Krzeseł, 2 Fotele i Stół.

Dziś rano ciepła stopni 2. Wczoraj w południe ciepła 1.

Dziś rano wysokość wody na *Wiśle* stop 5 cali 9.

TEATR WIELKI. Dziś, 1szy akt Opery *Córka regimentu*. *Hrabina i Wieśniaczka*.— Jutro, *Marta*. (wznowienie).

TEATR ROZMAITOŚCI. Dziś, *List i Odpowiedź*. *Spotkanie*. *Pierwsze dni po ślubie*.

CUKIERNIA C. Wedel, przy ulicy Miodowej N° 484. Przy dniu Śgo Sylwestra, poleca się Szanownej Publiczności z wybornemi zawsze świeżemi **PĄCZKAMI** z rozmaitemi konfiturami (na samem maśle smażonemi); jako też z wiadomą już z dobroci swej **ESSENCJĄ** PĄCZOWĄ (½ butelki po kop: 45); i **ESSENCJĄ** BISZOFOWĄ (buteleczka po kop: 22½). Buteleczka takiej Essencji zmieszanej z 4ma butelkami Wina czerwonego i jednym funtem cukru, daje najprzedniejszy BISZOF.

KONIEC ROKU 1854.

W Drukarni Kurjera Warsz:.— Wolno drukować. Warszawa d. 19 (31) Grudnia 1854 r.— Cenzor, F. *Sobieszczański*.